

 4 Forum Młodych
Socjologów

K S I Ę G A
A B S T R A K T Ó W

KOMITET HONOROWY

dr hab. WŁODZIMIERZ CHOJNACKI, prof. SGGW

Dziekan Wydziału Socjologii i Pedagogiki Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego

prof. dr hab. MIKOŁAJ CZEŚNIK

Dyrektor Instytutu Nauk Społecznych Uniwersytetu SWPS

dr hab. ANETA GAWKOWSKA, prof. UW

Dziekan Wydziału Stosowanych Nauk Społecznych i Resocjalizacji Uniwersytetu Warszawskiego

prof. dr hab. MIROSŁAWA GRABOWSKA

Przewodnicząca Polskiego Towarzystwa Socjologicznego, Uniwersytet Warszawski

prof. dr hab. IWONA JAKUBOWSKA-BRANICKA

Dyrektor Instytutu Stosowanych Nauk Społecznych Uniwersytetu Warszawskiego

prof. dr hab. KRZYSZTOF KONECKI

były Przewodniczący Polskiego Towarzystwa Socjologicznego, Uniwersytet Łódzki

dr hab. JULIA KUBISA, prof. UW

Dziekana Wydziału Socjologii Uniwersytetu Warszawskiego

dr hab. KINGA LENDZION, prof. UKSW

Dyrektor Instytutu Nauk Socjologicznych Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego

dr hab. VALENTINA LEPRI, prof. IFiS PAN

Dyrektor Instytutu Filozofii i Socjologii Polskiej Akademii Nauk

dr hab. PAWEŁ MATUSZEWSKI, prof. UC

Kierownik Instytutu Socjologii im. Edmunda Wnuk-Lipińskiego Uniwersytetu Civitas

dr hab. BEATA NESSEL-ŁUKASIK, prof. APS

Dyrektor Instytutu Filozofii i Socjologii Akademii Pedagogiki Specjalnej

ks. dr hab. ARTUR WYSOCKI, prof. UKSW

Dziekan Wydziału Społeczno-Ekonomicznego Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego

KOMITET NAUKOWY

dr NATALIA BEŁDYGA

Kaunas University of Technology

dr PIOTR BINDER

Instytut Filozofii i Socjologii Polskiej Akademii Nauk

dr IZABELA BUKALSKA

Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego

dr MARTA COBEL-TOKARSKA

Akademia Pedagogiki Specjalnej

dr hab. MAGDALENA DUDKIEWICZ, prof. UW

Uniwersytet Warszawski

ZUZANNA KAPCIAK

Uniwersytet SWPS

dr MAGDA OSTROWSKA-MALEC

Oddział Warszawski PTS

dr OLGA A. KOTOWSKA-WÓJCIK

Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego

dr MARTA LUTY-MICHALAK

Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego

dr MARCIN ŚLARZYŃSKI

Instytut Filozofii i Socjologii Polskiej Akademii Nauk

dr JOANNA WRÓBLEWSKA-SKRZEK

Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego

PROGRAM RAMOWY

PAŁAC STASZICA, WARSZAWA, NOWY ŚWIAT 72

27 LUTEGO 2026 (PIĄTEK)

od 9.00 – rejestracja uczestników
(sala im. Marii Skłodowskiej-Curie – I piętro, nr 123)

10.00–10.20 – otwarcie 4. FMS

10.30–12.30 – grupy 1, 2, 3, 4, 5
13.00–15.00 – grupy 6, 7, 8, 9, 10

15.00–16.00 – lunch

16.00–18.00 – grupy 11, 12, 13, 14, 15

28 LUTEGO 2026 (SOBOTA)

od 9.00 – rejestracja uczestników
(sala im. Marii Skłodowskiej-Curie – I piętro, nr 123)

10.00–11.00 – sesja nt. Kodeksu etyki PTS
11.30–14.00 – grupy 16, 17, 18, 19, 20

14.15 – zakończenie 4. FMS

PROGRAM SZCZEGÓŁOWY

GRUPA 1 (sala 232)

KAMILA GRUDNIEWSKA

UNIwersytet Jagielloński

Solidarność sieciowa? Nowe ruchy społeczne w społeczeństwie cyfrowym

W społeczeństwie sieci, charakteryzującym się płynnymi formami komunikacji i organizacji, wyłaniają się nowe typy solidarności społecznej, które nie mieszczą się w tradycyjnych ramach instytucjonalnych. W referacie zaprezentowano, w jaki sposób grupy inicjatywne w Polsce konstruują i realizują ideę solidarności poprzez działania w ramach nowych ruchów społecznych, głównie w środowisku cyfrowym. W referacie wykorzystano teorię społeczeństwa sieci, teorię komunikacji zbiorowej oraz studia nad solidarnością. Wykazano, że współczesna solidarność nie jest już wyłączone zakorzeniona w tożsamościach klasowych czy etnicznych, lecz zbudowana na wspólnych wartościach, emocjach i doświadczeniach współdzielonych za pośrednictwem cyfrowych platform komunikacyjnych. W trakcie badania jakościowego przeprowadzono 10 wywiadów pogłębiających z lider(k)ami (nowych) ruchów społecznych w Polsce, a także dokonano analizy sentymentu w wybranych mediach społecznościowych.

FRANCISZEK LEWANTY

UNIwersytet SWPS

Czy followers to wyborca? – Aktywność w mediach społecznościowych a sukces w wyborach do Senatu

W referacie omówiono są relacje między aktywnością polityków w mediach społecznościowych a ich sukcesem w wyborach do Senatu RP. Punktem wyjścia jest pytanie, czy liczba followersów i zaangażowanie online mogą być traktowane jako realny zasób wyborczy. W wystąpieniu omówię konstytucyjne ramy wyborów do Senatu, teoretyczne ujęcia demokracji i władzy oraz koncepcje kapitału symbolicznego i społeczeństwa sieciowego. Odpowiem na pytanie, czy popularność w mediach społecznościowych przekłada się na rzeczywiste zachowania wyborcze, czy pozostaje jedynie wskaźnikiem widoczności cyfrowej.

GRZEGORZ ZYZIK

UNIwersytet Opolski

Odpowiedzialność i troskliwość. Gry cyfrowe jako laboratoria empatii

Nikt nie może znać wszystkich konsekwencji swoich działań, a historia pełna jest drobnych czynów, które zmieniały świat w nieoczekiwany sposób. Pytanie, czy do krytycznej refleksji nad społeczeństwem może skłonić gra cyfrowa. Odpowiedź przynosi inicjatywa Games for Change, czyli społeczności projektantów i graczy, którzy wierzą w możliwość wykorzystania gier do przeprowadzenia zmian społecznych. Współcześnie gry wideo są coraz częściej wykorzystywane przez ich twórców jako narzędzia realnego wpływu na postawy społeczne i światopogląd graczy. Ważny nurt stanowią zwłaszcza tzw. serious games, czyli gry zakładające związek z rzeczywistością i mające inny cel poza samą rozrywką. Celem wystąpienia jest udowodnienie, że gry cyfrowe zaangażowane społecznie pomagają rozwiązywać problemy i docierać do ludzi z konkretnym przekazem. Grając, przygotowujemy się do innych, wnikliwszych oglądów rzeczywistości. Dzięki temu możemy zająć krytyczną postawę wobec siebie i społeczeństwa. Gry cyfrowe używane są w celu poruszania kwestii związanych z doświadczeniami osób należących do różnych marginalizowanych grup.

JOANNA TALARCZYK

UNIwersytet Warszawski

Sztuka kontra AI? Rozumienie i definiowanie sztuki w obliczu rozwoju sztucznej inteligencji przez społeczności artystyczne na platformie Reddit

Wystąpienie przygotowano na podstawie raportu z badania dotyczącego definiowania sztuki w kontekście rozwoju AI, nastawienia artystów wobec tej technologii, jej postrzeganego wpływu na społeczności artystyczne, kwestii prawa własności intelektualnej oraz pytań, czym w obliczu rozwoju technologii w ogóle jest sztuka.

WERONIKA JAWORSKA

UNIwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie

Kreatywność z użyciem maszyn: Tożsamość artystyczna w erze sztucznej inteligencji

Współcześnie praktyka artystyczna coraz częściej kształtowana jest przez technologie sztucznej inteligencji (AI). Zamiast jedynie przekształcać techniki produkcji, AI kwestionuje dotychczasowe rozumienie autorstwa, kreatywności i tożsamości artystycznej. W wystąpieniu zaprezentowano, jak włączenie narzędzi AI do praktyki twórczej rekonfiguruje samorozumienie artystów oraz role społeczne związane z pracą artystyczną. Badanie opiera się na analizie jakościowej czteremastu publicznych wywiadów z sześcioma artystami, którzy aktywnie włączają narzędzia oparte na AI w swoje procesy twórcze. Skupiając się na tym, jak artyści opowiadają o swoich interakcjach z maszynami, została dokonana analiza ról przypisywanych AI – od narzędzi po współtwórców.

Wyniki sugerują, że wpływ AI na tożsamość artystyczną nie jest ani czysto destrukcyjny, ani czysto emancypacyjny. Praktyki oparte na sztucznej inteligencji otwierają nowe możliwości samopoznania, refleksyjności i eksperymentowania, jednocześnie zacierając granice między sprawczością ludzką a nieludzką.

GRZEGORZ BANASIK

UNIwersytet Jagielloński

Koncepcja kultury masowej Antoniny Kłoskowskiej jako narzędzie interpretacji zjawiska AI slop

Wystąpienie stanowi próbę rewizji pojęcia kultury masowej w ujęciu Antoniny Kłoskowskiej, zestawiając jej klasyczne definicje z najnowszymi zjawiskami związanymi ze sztuką niskiej jakości, tworzoną przez sztuczną inteligencję (tzw. AI slop). Okazuje się, że kluczowe cechy kultury masowej – takie jak standaryzacja przekazu, upraszczanie treści, równanie do wspólnego mianownika czy produkcja nastawiona na masową konsumpcję – znajdują w twórczości AI nie tylko potwierdzenie, lecz wręcz radykalne dopełnienie. Algorytmiczna produkcja obrazów i tekstów, oparta na statystycznym uśrednianiu i powielaniu dominujących wzorców, realizuje w sposób skrajnie konsekwentny mechanizmy, które Kłoskowska opisywała w drugiej połowie XX w. W efekcie pojęcie kultury masowej okazuje się zaskakująco aktualnym narzędziem interpretacyjnym, pozwalającym uchwycić zarówno estetykę, jak i logikę działania współczesnych systemów generatywnych. W wystąpieniu wskazano, że powrót do tej klasycznej kategorii, w jej technicznym a nie ocennym wymiarze, może być kluczem do zrozumienia nowych form kulturowej produkcji w dobie rewolucji AI.

GRUPA 2 (sala 154)

URSZULA GESULIS, MARCELI JASIŃSKI, TOMASZ JASICKI

UNIwersytet Gdański

Sprzeciw wobec budowy trasy tramwajowej na ulicy Bohaterów Getta Warszawskiego w Gdańsku – analiza konfliktu

Konflikt na temat przeprowadzenia ulicą Bohaterów Getta Warszawskiego nowej trasy tramwajowej wykracza poza kwestie miejskich inwestycji, stanowiąc reakcję na wieloletnie niedopatrzenia, złą komunikację oraz poczucie długotrwałego ignorowania tej części Wrzeszcza Górnego przez władze miasta. Stopniowe przekraczanie granic zaufania mieszkańców zmusiło ich do podjęcia zorganizowanych działań i utworzenia Stowarzyszenia Dolina Królewska.

Protest w sprawie tramwaju traktować można jako symbol szerszych problemów – mieszkańcy wyrażają lęk i brak zgody wobec potencjalnej degradacji lokalnej przestrzeni, oskarżając władze miasta o marginalizację głosu mieszkańców i brak możliwości samostanowienia.

Wątki te przywodzą na myśl kwestie związane z dyskusjami na temat prawa do miasta: komu i na jakich zasadach wolno decydować o sprawach społeczności, kto ma prawo decydować o tożsamości okolicy, czyje podwórko można pościć i na jakich zasadach.

W pracy reprezentowany jest nurt socjologii miasta jako orientacji badawczej i czerpie z teorii konfliktu. Badanie terenowe zostało przeprowadzone od marca do czerwca 2025 r.: obserwowano miejsca, analizowano ikonografię, przeprowadzono wywiady z mieszkańcami.

ALICJA DROHOMIRECKA

AKADEMIA GÓRNICZO-HUTNICZA IM. STANISŁAWA STASZICA W KRAKOWIE

Miejski górnictwizm – studium przypadku grupy Blade Runners SCT Kraków

Referat dotyczy ruchów miejskich wstecznych. W swoim wystąpieniu przedstawię studium przypadku grupy Blade Runners SCT Kraków, powstałej w odpowiedzi na wprowadzenie w tym roku Strefy Czystego Transportu w mieście. Bazując na danych zebranych przy analizie aktywności internetowej przedstawię ruchy zaprezentujące jego cele, stosowaną retorykę, podejmowane działania (w sieci i poza nią) oraz kluczową rolę social mediów w funkcjonowaniu grupy.

ADAM JÓZEFIAK

UNIwersytet Warszawski, Szkoła Główna Handlowa

Darowizny i crowdfunding na przykładzie warszawskich organizacji pozarządowych. Teoria, metodologia i wyniki badań

Referat został napisany na podstawie przeprowadzonych badań do pracy magisterskiej. Siatkę pojęciową i problematykę teoretyczną oraz metodologiczną badania opracowano biorąc pod uwagę socjologię gospodarki, filozofię ekonomiczną, antropologię daru, aksjologię, teorię kapitałów i teorię społeczeństwa obywatelskiego. Referat podzielony jest na trzy części. W pierwszej skupię się na przedstawieniu ram teoretycznych, szczególnie przedstawieniu definicji współczesnego crowdfundingu i darowizn. Następnie przedstawię proces zbierania i analizy danych ze szczególnym uwzględnieniem doboru próby, komunikacji z podmiotami badanymi oraz trudności badawczych i analizowanych przeze mnie bardzo licznych odmowach dotyczących uczestnictwa w badaniu. Trzecią częścią referatu będzie prezentacja zrealizowanych badań (tzn. wywiadów na poziomie organizacji pozarządowych oraz badań ankietowych na poziomie darczyńców, wspierających owe organizacje) wraz z wnioskami dotyczącymi współczesnej charakterystyki socjologicznej i antropologicznej darowizn i crowdfundingu w scyfrzowanej przestrzeni społeczeństwa obywatelskiego i organizacji pozarządowych.

GABRIELA GRZYB
UNIWERSYTET RZESZOWSKI

Partycypacja społeczna w Rzeszowie w ujęciu teoretycznym sieci oburzenia i nadziei Manuela Castellsa

W referacie dokonano analizy mechanizmów partycypacji społecznej w Rzeszowie pod względem inicjatyw oddolnych, które odzwierciedlają sieci oburzenia i nadziei. Przedstawione są przykłady lokalnych ruchów społecznych, które wykorzystują technologie cyfrowe do mobilizacji i organizacji działań oraz dążenia do zmian społecznych i politycznych.

Omówiona zostanie także rola działań instytucji publicznych oraz wsparcia w procesie partycypacji, a także wyzwania związane z integracją różnych grup społecznych i społeczności lokalnych. We wnioskach końcowych podkreślone jest znaczenie partycypacji społecznej dla rozwoju miasta oraz możliwości i zagrożenia, jakie niesie ze sobą wykorzystanie mediów społecznościowych oraz stron internetowych.

Wystąpienie oparto na teoretycznym ujęciu sieci oburzenia i nadziei Manuela Castellsa. Głównym celem wystąpienia jest przegład ujęcia teoretycznego Castellsa oraz omówienie, w jaki sposób jego teoria może być zastosowana w kontekście lokalnych inicjatyw społecznych.

W referacie badano lokalne ruchy społeczne w Rzeszowie, które wykorzystują media społecznościowe i inne technologie komunikacyjne do organizacji działań oraz mobilizacji społecznej i politycznej.

Omówiona zostanie także rola instytucji publicznych we wspieraniu procesów partycypacyjnych oraz wyzwania związane z integracją różnych grup społecznych i społeczności lokalnych.

ALEKSANDER SZKARADKIEWICZ
UNIWERSYTET GDAŃSKI

Hegemonia narracyjna a lokalna pamięć zbiorowa: własna pamięć o Solidarności w Gdyni

W polskiej pamięci zbiorowej Gdańsk jest często postrzegany jako centralny ośrodek pamięci o Solidarności. W referacie podejmuję próbę analizy pamięci w Gdyni – ośrodkiem peryferyjnym, lecz autonomicznym. Celem wystąpienia jest pokazanie, w jaki sposób lokalne doświadczenia historyczne, miejsca pamięci oraz praktyki rytualne współtworzą odrębną formę pamięci zbiorowej. Analiza prowadzona jest w ujęciu socjologii pamięci oraz teorii Pierre'a Bourdieu, ze szczególnym uwzględnieniem koncepcji pola, kapitału symbolicznego i dominacji symbolicznej. Referat ma charakter teoretyczno-analityczny i opiera się na interpretacji istniejących miejsc pamięci i praktyk rytualnych w Gdyni, zestawionych porównawczo z gdańskim modelem lokalnej pamięci. Wnioski wskazują, że Gdynia nie pozostaje w tle narracji Gdańska, lecz konstruuje własną, odrębną narrację o Solidarności.

KRYSTIAN GAJEWSKI
SZKOŁA GŁÓWNA GOSPODARSTWA WIEJSKIEGO

Globalne wyzwania, lokalne odpowiedzi: Miejskie innowacje partycypacyjne w Warszawie i Rzeszowie w świetle założeń projektu PAR-CITY

Wystąpienie zostało przygotowane na podstawie ram teoretycznych i metodologicznych projektu badawczego Narodowego Centrum Nauki „Partycypacja w mieście: jak miejskie innowacje partycypacyjne przekształcają demokrację, rządzenie i zaufanie (PAR-CITY)”. W referacie dokonano próby transpozycji założeń tego międzynarodowego projektu na grunt dwóch polskich ośrodków miejskich.

Punktem wyjścia do rozważań jest paradoks: podczas gdy na poziomie centralnym obserwujemy kryzys demokracji, na poziomie lokalnym – w dużych miastach – rośnie zaangażowanie polityczne mieszkańców. Projekt PAR-CITY zdefiniowano jako nowe praktyki i mechanizmy, za pomocą których obywatele i urzędnicy przekształcają instytucje demokratyczne. W referacie przeniesiono tę międzynarodową perspektywę badawczą (obejmującą w oryginale m.in. Nowy Jork, Toronto czy Sao Paulo) na grunt polski, zestawiając Warszawę z Rzeszowem. W prezentacji zostaną poruszone pytania o to, w jaki sposób specyfika tych dwóch miast wpływa na kształtowanie się innowacji partycypacyjnych oraz jak radzą sobie one z wyzwaniami, takimi jak marginalizacja czy nierówności.

GRUPA 3 (sala 123)

JULIA ZAJĄC
UNIWERSYTET ŁÓDZKI

Efekt narzędzia w technice CAWI – o następstwach metodologicznych wyborów konstrukcyjnych kwestionariusza

W referacie analizuję, jak decyzje projektowe dotyczące kwestionariusza CAWI (Computer-Assisted Web Interview) kształtują błąd pomiarowy i jakość danych. Wychodzę z rozważań paradygmatu Total Survey Error, w którym błąd narzędzia traktowany jest jako jedno ze źródeł błędów pomiarowych: różnice między zaobserwowaną a prawdziwą wartością odpowiedzi mogą wynikać z konstrukcji narzędzia, respondenta, ankietera i sytuacji badania. W badaniach CAWI respondent nie ma wsparcia ankietera, dlatego forma pytań, skala odpowiedzi i układ interfejsu nabierają szczególnego znaczenia. Przedstawię wyniki badań i rekomendacji instytucji statystycznych.

Eksperymenty pokazują, że zastąpienie klasycznych gridów layoutem z przewijaniem pionowym lub dynamicznym „accordion” zmniejsza brak odpowiedzi i prostolinijność, podczas gdy layout typu „carousel” oraz paginacja zwiększają te problemy. Holenderski eksperyment „smartphone-first” potwierdził, że rozwiązanie „accordion” minimalizuje brak odpowiedzi, a różnice pomiędzy projektami są niewielkie, co zachęca do testowania rozwiązań w konkretnych badaniach. W badaniach SHARE zauważono z kolei, że przejście z wywiadów osobistych na CAWI wpływa na wskaźniki na wskaźnika w skłonność do ujawniania problemów zdrowotnych. W wystąpieniu przedstawię konsekwencje praktyczne: jakie formaty pytań i skal stosować, jak projektować layout przyjazny dla smartfonów oraz jakie testy A/B warto prowadzić, aby zmierzyć wpływ poszczególnych rozwiązań.

IRA FRANCUZ, GRZEGORZ BANASIK

UNIwersytet Jagielloński

Wyzwania i rozwiązania problemów związanych z prowadzeniem badań panelowych na przykładzie Jagiellońskiego Panelu 2002+

W wystąpieniu przedstawię Jagielloński Panel 2002+ – długofalowe, podłużne badanie panelowe prowadzone wśród młodych ludzi wchodzących w dorosłość. Zaprezentujemy główne założenia projektu, jego strukturę metodologiczną oraz dotychczasowy przebieg rekrutacji.

Skupimy się także na wyzwaniach metodologicznych związanych z prowadzeniem badań wśród młodzieży. Zwrócimy uwagę na trudności w pozyskiwaniu respondentów, przesycenie środowiska szkolnego ankietami i ewaluacjami oraz powszechne negatywne skojarzenia związane z kwestionariuszami jako narzędziem badawczym. Następnie zaprezentujemy element partycypacyjny projektu – Program Ambasadorski. Pokażemy, w jaki sposób włączanie młodych w rolę współtwórców treści, współorganizatorów działań i współkomunikatorów badań wzmacnia ich identyfikację z projektem, zwiększa motywację do udziału i ułatwia prowadzenie badania w środowisku szkolnym. Celem wystąpienia jest pokazanie, że połączenie klasycznej metodologii badań panelowych z elementami partycypacji młodzieży może stanowić skuteczną odpowiedź na współczesne wyzwania stojące przed badaniami młodzieży i młodych dorosłych oraz może otwierać nowe perspektywy dla praktyk badawczych i wdrożeń.

BARTŁOMIEJ KLIMOWSKI-KUŚ

UNIwersytet Warszawski

Dynamika głosowania klasowego: modele log-liniowe i porównania w czasie

W wystąpieniu przedstawię zastosowanie modeli log-liniowych do analizy głosowania klasowego na podstawie danych z PGSW. Pokazuję, jak budować i interpretować modele dla wielowymiarowych tabel kontyngencji (nie tylko „klasa x głos”), w tym jak czytać interakcje i porównywać dopasowanie modeli. Następnie zestawiam różne operacjonalizacje klasy i sprawdzam, jak zmienia się związek między pozycją klasową a decyzją wyborczą w kolejnych edycjach badania.

MONIKA KULIKOWSKA

UNIwersytet Warszawski

Co mówią abstrakty o tekstach naukowych i czasopiśmie? Analiza textminingowa abstraktów opublikowanych na łamach „Studiów Socjologicznych” w latach 2008–2025

W roku 2026 przypada 65. rocznica założenia „Studiów Socjologicznych”. Przez ostatnie 18 lat (2008–2025) na łamach „Studiów Socjologicznych” opublikowano 645 tekstów, z czego 557 (502 artykuły i 55 recenzji) posiadało abstrakty. Jakich obszarów badawczych dotyczą publikacje, jakie metody, techniki i narzędzia stosują osoby badające, czy można mówić o specjalizacji ośrodków naukowych i jakich ustaleń może dostarczyć na ten temat analiza abstraktów? Próba udzielenia odpowiedzi na pytania związane z prezentowanymi w czasopiśmie badaniami zostanie podjęta w oparciu o analizę abstraktów przy pomocy eksploracji tekstu (text mining).

IGA CHACHAJ

UNIwersytet Jagielloński

Marihuana – czy cała Polska jest w niej zakochana? Czyli badania ilościowe odnośnie legalizacji marihuany w Polsce

W referacie przedstawię wyniki badań, jakie przeprowadzałam w ramach pisania mojej pracy licencjackiej. Opo- wiem o problemach metodologicznych, które znalazłam w ilościowych, ogólnopolskich badaniach na temat legalizacji marihuany i jak mogły one wpłynąć na wyniki tych badań. Wykazuję polaryzację opinii publicznej na temat legalizacji marihuany w Polsce, w tym zaprezentuję również analizę wyników badań.

PRZEMYSŁAW GŁUCHOWSKI

UNIwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

Między losowością a relacją. Dobór próby i etyka interakcji w badaniach festiwalowych

W referacie pokażę, że dobór próby w badaniach festiwalowych nie jest wyłącznie techniczną procedurą metodologiczną, lecz procesem osadzonym w dynamicznych interakcjach społecznych oraz obciążonym konsekwencjami etycznymi. Na przykładzie systematycznego doboru co X osoby w warunkach festiwalowego tłumu omówię napięcie między postulowaną losowością a realiami terenu: hałasem, ruchem, zmęczeniem uczestników, emocjami i obecnością alkoholu.

GRUPA 4 (sala 161)

MARIA ZARZECKA

UNIwersytet SWPS

Menopauza jako moment przełomowy w życiu kobiet

W referacie podejmę na podstawie badań własnych temat menopauzy i wielowymiarowości tego doświadczenia. Przedstawię znaczenia nadawane menopauzie przez kobiety. Ukazę przełomowość klimakterium w ich życiu oraz redefinicję kobiecości towarzyszące menopauzie.

KONRAD RYSZARD WYSOCKI

UNIwersytet Warszawski

„W sypialni już tylko śpimy”: łóżko i sypialnia jako metafory norm seksualnych

Celem referatu jest analiza metaforycznego użycia leksemów „łóżko” i „sypialnia” w nagłówkach polskich portali internetowych jako narzędzia konstruowania norm seksualnych. Podstawą badań jest korpus prawie 200 nagłówków z lat 2020–2025 z czterech największych portali informacyjnych. Używając metod z zakresu językoznawstwa kognitywnego i aksjologicznego pokażę, w jaki sposób mogą być one pomocne w analizie socjologicznej. Dzięki temu będę mógł wykazać, jak naturalizuje się określone modele seksualności i relacji, a zarazem ujawnia się napięcia aksjologiczne.

SARA WOJCIECHOWSKA

UNIwersytet Warszawski

Wtórne dojrzwanie – czego niebinarność uczy o rozwoju seksualności i cielesności u młodych dorosłych

W wyniku moich badań w latach 2022–2024 z dziedziny antropologii kulturowej na temat seksualności i cielesności osób niebinarnych została stworzona koncepcja wtórnego dojrzwania. Jest to proces będący odpowiedzią na pokwitanie, w którym wchodzący w dorosłość odkrywają siebie, w tym płciowo, rozwijają relację ze swoim ciałem i szukają komfortowych form ekspresji. Cechują go kompromisy między tym, co właściwe dla jednostki, a tym, co minimalizuje niepożądane reakcje otoczenia. Wtórne dojrzwanie pokazuje, jak na kształtowanie się seksualności i cielesności wpływają czynniki, takie jak seksualizacja, dostęp do ochrony zdrowia czy relacje partnerskie. Problemy, z jakimi zmierzają się osoby niebinarne w tym procesie, związane są m.in. z walką o uznanie, ciężarem reprezentowania grupy zmarginalizowanej, androgenicznymi wzorcami piękna czy modelem „trzeciej płci”. Opisując wtórne dojrzwanie, wskazuję zróżnicowanie potrzeb i praktyk osób niebinarnych, identyfikując przy tym wspólny mianownik – kluczową rolę otwartej komunikacji i rzetelnej edukacji seksualnej w rozwoju płci.

ADA BENIO

UNIwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie

Kultura gwałtu w Polsce – percepcja i praktyki

W referacie przedstawię projekt badań, które po ich skończeniu zamierzam zabrać na konferencję ESA. Badam mechanizm obwiniania ofiary poprzez porównanie zachowań prewencyjnych kobiet i ile z tych zachowań uważają mężczyźni. Kultura gwałtu nie jest w Polsce badana przez socjologów, lecz zazwyczaj analizowana z perspektywy prawnej. Dlatego zamierzam także opowiedzieć o jej istocie.

JULIA RAINCZUK

UNIwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Nierówności płciowe w obszarze technologii i cyberbezpieczeństwa – przypadek deepfake porn

Celem wystąpienia jest przybliżyć problematyki nierówności w dostępie do technologii oraz cyberbezpieczeństwa z perspektywy płci na przykładzie naruszeń wizerunku w seksualnych materiałach wygenerowanych z wykorzystaniem sztucznej inteligencji – deepfake porn.

Sposoby korzystania z technologii oraz związane z nimi potrzeby są zróżnicowane ze względu na płeć, co znajduje odzwierciedlenie zarówno w strukturze sektora IT, jak i w doświadczeniach użytkowników i użytkowniczek technologii. Kobiety pozostają mniejszością, a jednocześnie są w sposób nieproporcjonalny narażone na specyficzne formy przemocy ze względu na płeć. Badania dotyczące użytkowania technologii oraz kompetencji cyfrowych w krajach rozwiniętych pokazują, że różnice te nie wynikają z faktycznych braków umiejętności.

W wystąpieniu przytoczę wyniki badań dotyczących kompetencji medialnych, aby wykazać, że nierówności w obszarze cyberbezpieczeństwa nie wynikają z braku umiejętności technicznych, a są zjawiskiem wielopoziomowym. Odwołam się również do koncepcji Ervinga Goffmana dotyczących internalizacji stereotypów oraz motywacyjnego podejścia do technologii, w tym utrwalonego przekonania, że kobiety „nie nadają się” do pracy w dziedzinach ścisłych. Ponadto omówię mechanizmy kultury gwałtu, które swoje odzwierciedlenie znajdują na platformach internetowych w sposób szczególny, a co istotnie wpływa na nierówności płciowe.

DOBROCHNA WOJCIECHOWSKA

UNIwersytet Wrocławski

Zagrożona męskość. Definiowanie swojej roli płciowej przez młodych konserwatywnych mężczyzn

Wraz z postępem procesu transformacji ról płciowych temat rozbieżności pomiędzy kobietami i mężczyznami pozostaje stale obecny w debacie publicznej. Zwiększanie się społecznego, kulturowego oraz ekonomicznego kapitału kobiet wymusiło przemiany związane z charakterem męskości oraz powinnościami z niej wynikającymi. Dotykają one w szczególności młodych konserwatywnych mężczyzn, którzy posiadają coraz to bardziej ograniczone możliwości realizowania wyznawanych wzorców relacji płciowych. W moim wystąpieniu prześlę różne strategie rozładowywania powstającego napięcia. Polegają one zarówno na silniejszym przywiązaniu do tradycyjnej męskości i w konsekwencji stałym jej potwierdzaniem, jak i postrzeganiu mężczyzn jako wymagających obrony ofiar dyskryminacji społecznej. Prezentowane postawy zostaną następnie zestawione z teoriami męskości hegemonicznej oraz hybrydowej.

GRUPA 5 (sala 268)

PIOTR KOWALSKI

UNIwersytet Warszawski

Szkic do socjologicznej refleksji Joan Didion

Referat zostanie poświęcony esejom amerykańskiej intelektualistki Joan Didion. W pierwszej części wystąpienia przybliże sylwetkę autorki, ponieważ nie jest ona szeroko znana wśród socjologów. W dalszej części referatu pokaże, jak plasuje się jej myśl teoretyczna w porównaniu z wpływowymi socjologicznymi klasykami, takimi jak Pierre Bourdieu czy Michel Foucault. Ukazę również, jakie są korzyści dla socjologa z czytania Didion. Problematyzuje ona popularne koncepcje (np. teorię konfliktu) i dostarcza do nich interesujące przykłady. Na końcu przedstawię szczegółowe tezy, które Amerykanka stawia wobec ważnych tematów współczesnej socjologii – medykalizacji oraz społeczeństwa nowej klasy średniej.

ALINA ŻUREK

UNIwersytet Warszawski

Jak sztuka funkcjonuje społecznie? Porównanie koncepcji socjologii sztuki Howarda Beckera i Pierre'a Bourdieu

Referat koncentruje się na porównaniu dwóch koncepcji socjologii sztuki – koncepcji „światów sztuki” Howarda Beckera i teorii pola artystycznego Pierre'a Bourdieu. Przełomowe w myśleniu socjologów jest postrzeganie sztuki nie jako działania genialnej jednostki, lecz jako wyniku współpracy wielu kolejnych osób (Becker) lub działalności agenta osadzonego w ramach pola produkcji artystycznej, które determinuje wygląd dzieła (Bourdieu). Udzielona zostanie odpowiedź na pytanie, w jaki sposób oba modele teoretyczne opisują proces powstawania dzieła sztuki, a w szerszym zakresie – w jaki sposób sztuka funkcjonuje społecznie. Przyjęta perspektywa pozwala zaobserwować główne różnice w podejściach badaczy, ale też ujawni obszary, w których te teorie się ze sobą łączą. Zaprezentowanych i omówionych zostanie kilka aspektów porównywanych koncepcji: ogólny model tworzenia sztuki, postrzeganie sztuki i artyści oraz rodzaje więzi i relacji społecznych, które występują między aktorami. Podsumowana zostanie także późniejsza krytyka oraz wpływ omawianych teorii na innych badaczy.

WERONIKA SKORUPSKA

SZKOŁA GŁÓWNA GOSPODARSTWA WIEJSKIEGO, UNIwersytet Warszawski

Kilka refleksji o paradygmacie daru – jak możemy myśleć o relacjach społecznych dzisiaj?

W moim wystąpieniu poruszę kwestię paradygmatu daru, opisanego przez Marcela Maussa oraz realizacji daru w praktyce społecznej, na przykładzie kooperatyw spożywczych w Polsce. Zaprezentuję działalność kooperatyw oraz kierunki badań nad kooperatywnym w Polsce z perspektywy paradygmatu daru.

PIOTR WALKOWIAK

UNIwersytet Szczeciński

Społeczny świat hodowców gotębi ozdobnych jako przestrzeń pragnień. Perspektywa symboliczno-interakcjonistyczna teorii four wishes Williama I. Thomasa

Symboliczny interakcjonizm pozostaje teorią „pracującą” – elastyczną, otwartą na nowe konteksty badawcze i pozwalającą na ponowne odczytania klasycznych koncepcji. Jedną z nich jest teoria four wishes Williama I. Thomasa, która stanowi główną ramę analityczną badań. Celem wystąpienia jest ukazanie, z jakimi wyzwaniami mierzą się uczestnicy społecznego świata hodowców gotębi ozdobnych oraz jakie pragnienia konstruują i porządkują ich praktyki, relacje i znaczenia nadawane hodowli takich gotębi. W analizie koncentruję się na czterech pragnieniach wyróżnionych przez Thomasa: pragnieniu nowych doświadczeń, bezpieczeństwa, reakcji (odpowiedzi) oraz uznania. W referacie zostanie pokazane, że teoria four wishes pozostaje użytecznym narzędziem

analitycznym do badania współczesnych społecznych światów oraz że powrót do klasycznych koncepcji symbolicznego interakcjonizmu pozwala lepiej uchwycić dynamikę pragnień, sensów i działań ich uczestników.

KLAUDIA WOJAKOWSKA

UNIwersytet Jagielloński

Jak normy społeczne i moralne definiują granice wolności jednostki i grup w praktyce społecznej

W referacie zostanie pokazane, jak normy społeczne i moralne wpływają na granice wolności jednostki w codziennym życiu. Skupię się na dwóch koncepcjach wolności zdefiniowanych przez Isaiaha Berlina, pokazując, że nawet w formalnie wolnym społeczeństwie normy mogą działać jako „wewnętrzny przymus”.

ANIELA PARTYGA

UNIwersytet Warszawski

Frakcje klas ludowych i ich stosunek wobec państwa

W badaniach klas kwestia uwarstwowania czy frakcyjności w obrębie jednej klasy rozwijana jest jedynie w odniesieniu do klas wyższych i klas średnich. Tymczasem klasy zdominowane – od analiz praktycyzmu i familiaryzmu klas ludowych w „Dystynkcji” Pierre’a Bourdieu aż po zwrot ludowy we współczesnej debacie publicznej – przedstawia się raczej jako monolit, a uwaga kierowana jest na cechy wspólne i ten sam mechanizm podporządkowania, któremu wszyscy podlegają w jednakowy sposób. Celem referatu jest rozrysowanie dwóch frakcji klas ludowych w Polsce: tych, których relacyjnie nieco wyższy poziom kapitałów zbliża do aspiracyjności klas średnich oraz tych, których wizje świata zakładają wyrazistszy dystans wobec kultury prawomocnej. Hipoteza zostanie zegzemplifikowana materiałem empirycznym pochodzącym z wywiadów biograficznych, a także otwarta na modyfikacje w przyszłości poprzez sformułowanie pytań do rozważenia w dalszych badaniach.

GRUPA 6 (sala 123)

ŁUCJA BARAŃSKA

UNIwersytet Opolski

O potrzebie komunikacji. Polski Język Migowy i stereotypy...

W referacie zostanie omówiona sytuacja osób g/Głuchych. Po przeprowadzeniu badań w grupie 130 osób studenckich zostanie udzielona odpowiedź na pytanie, w jakie stereotypy, dotyczące osób Głuchych, wierzą osoby słyszące, a jaka jest faktyczna rzeczywistość. Omówione też zostaną problemy osób g/Głuchych. Z czym muszą się one mierzyć na co dzień, na co są narażone. Wyjaśnione też będzie, czym w ogóle różni się osoba głucha od osoby Głuchej. Po prostu referat dotyczy wielu aspektów związanych z osobami g/Głuchymi.

MAJA GUTOWSKA

UNIwersytet Warszawski

Między prawdą a fałszem: fotografia jako medium postprawdziwej polityki

W referacie dokonam analizy fotografii zrobionych w trakcie kampanii prezydenckich Donalda Trumpa w latach 2015 i 2025. Moim celem jest przedstawienie medium fotografii jako narzędzia postpolityki oraz równoczesne przesłanie zmian w kreowanej przez prezydenta narracji. Analiza tej części dyskursu wizualnego umożliwi równoczesną diagnozę stanu popularnych narracji na temat społeczeństwa amerykańskiego, z których korzystał kandydat. W swojej pracy skupiam się między innymi na przedstawieniach Donalda Trumpa z rodziną, pracownikami fizycznymi oraz analizując zdjęcia z zamachów na życie kandydata zrobione podczas obydwu kampanii. Badanie tych fotografii pozwala na przesłanie sposobu prowadzenia kampanii wyborczych, które odchodzą od powoływania się na postulaty zmian oraz programy polityczne, a coraz częściej budujące opis rzeczywistości przemawiającej do uczuć i wyobrażeń odbiorców. Opierając się na tych praktykach postprawdziwa polityka używa fotografii jako narzędzia, które zarazem obiecuje prawdę i jest z założenia zależne od wizji autora.

PATRYK DAWID

UNIwersytet Śląski w Katowicach

Kryzys słuchania w kulturze cyfrowej. Od transmisji informacji do relacyjnego modelu komunikacji społecznej

Współczesne społeczeństwa funkcjonują w warunkach nadmiaru informacji, przyspieszonej komunikacji i stałej obecności mediów cyfrowych. Paradoksalnie, im więcej mówimy i nadajemy, tym wyraźniejszy staje się kryzys rozumienia, dialogu i autentycznej relacji społecznej. W referacie chcę opowiedzieć o słuchaniu jako kategorii analitycznej w obrębie komunikacji społecznej. Referat wpisuje się w moje szersze zainteresowania badawcze, obejmujące interdyscyplinarne podejście do mediów i komunikacji społecznej, w którym refleksja socjologiczna spotyka się z etyką, filozofią i humanistycznym namysłem nad człowiekiem jako istotą relacyjną. W centrum pozostaje pytanie o to, jakie warunki kulturowe i społeczne umożliwiają jeszcze dziś autentyczne spotkanie i dialog.

MATEUSZ CZĘCZEK, KINGA KRAWCZYK

UNIwersytet Rzeszowski

Znaczenie oraz zmiany w komunikacji między studentem a nauczycielem akademickim

Referat dotyczy komunikacji między studentem a nauczycielem akademickim. Skupia się on na istocie komunikacji student-wykładowca, omówieniu wyróżnionych modeli komunikacji, zmianach, jakie zaszły w tej komunikacji, oraz skutków tych zmian. Referat jest omówieniem wyników badania, jakie prowadzi Studenckie Kółko Naukowe Socjologów Uniwersytetu Rzeszowskiego od 2025 r. Badanie dotyczy zmian w wartościach studentów socjologii, postrzeganiu ich przez kadre akademicką, sposobach nauczania na socjologii oraz w relacjach student – wykładowca. Technika badawczą jest wywiad pogłębiony, przeprowadzany wśród nauczycieli akademickich z różnych uczelni, z elementami wywiadu biograficznego. Referat został napisany na podstawie siedmiu wywiadów z nauczycielami akademickimi z różnych uczelni.

IRA FRANCUZ

UNIwersytet Jagielloński

Zatrzymać czy zmienić? Badanie decyzji cudzoziemców na temat ich ewentualnej zmiany imienia

W swoim wystąpieniu przedstawię wyniki pracy licencjackiej na temat decyzji dotyczących (nie)zmieniania imienia przez cudzoziemców mieszkających w Polsce. Skupię się na imieniu jako narzędziu codziennej komunikacji, dostosowania oraz źródle napięć i konfliktu.

Przedstawię wyniki internetowego kwestionariusza ankiety (N = 117) oraz analizę pięciu wywiadów pogłębionych. W części ilościowej pokażę, że w mojej próbie 21,93% respondentów zaczęło używać innego imienia po przyjeździe do Polski. Najczęściej wybierane strategie mają charakter „miękkiej” adaptacji: spolszczenie imienia (56%) lub wybór formy brzmieniowo podobnej (16%), rzadziej całkowita zmiana (28%). Pokażę również, jak odsetek zmian imienia różni się w zależności od płci, wieku i pochodzenia respondentów.

W części jakościowej opowiem o impulsach stojącymi za tymi decyzjami, m.in.: kosztami komunikacyjnymi (wymowa, pisanie, transliteracja), doświadczeniami dyskryminacji w edukacji i pracy oraz o reakcji otoczenia na decyzję respondenta.

POLA STRĄK

UNIwersytet Warszawski

Relacje międzygatunkowe w schronisku na Paluchu

Celem referatu jest opisanie, jak kształtują się relacje między wolontariuszkami a kotami w warszawskim schronisku na Paluchu. W ramach badania przeprowadzono sześć wywiadów pogłębionych z wolontariuszkami. Oparta o założenia teorii rytuałów interakcyjnych Randalla Collinsa analiza empiryczna wskazuje, że próby socjalizacji dzikich kotów mogą być interpretowane jako rytuały interakcyjne, wymagające jednocześnie kontroli emocji, co pozwalał umować wolontariat w kategoriach pracy emocjonalnej. Omówiono również możliwość nawiązywania głębszych relacji ze zwierzętami oraz wpływ tych relacji – i samego wolontariatu – na życie badanych. Wyniki pokazują, że stopień zaangażowania wolontariuszek różnicuje intensywność oddziaływania pracy ze zwierzętami na ich codzienność, a w niektórych przypadkach wolontariat staje się jednym z filarów życia.

GRUPA 7 (sala 232)

ŁUKASZ GORA

Katolicki Uniwersytet Lubelski

Identyfikacja ze wspólnotą, parafią, diecezją i Kościołem powszechnym – koncepcja badań

W referacie zostanie zaprezentowana koncepcja badań nad identyfikacją organizacyjną członków konkretnej wspólnoty formacyjnej w odniesieniu mikro-, mezo- i makrostruktur Kościoła katolickiego.

MATEUSZ RYBACKI

UNIwersytet Warszawski

Pokolenie JP2 czy pokolenie RiGcz-u? Antykult Jana Pawła II w oczach trzech pokoleń

Wystąpienie koncentrować się będzie na analizie zjawiska współczesnej recepcji postaci Jana Pawła II w Polsce, skupiając się na dwóch przeciwstawnych nurtach społeczno-kulturowych: kulcie oraz antykulcie polskiego papieża. Autor ukáže, jak z jednej strony Karol Wojtyła stał się bohaterem narodem, duchowym przewodnikiem i symbolem religijności Polaków, a z drugiej – obiektem krytyki, ironii i internetowej dekonstrukcji, szczególnie wśród młodego pokolenia. Celem badania współczesnego wizerunku polskiego papieża było zrozumienie przyczyn powstania i rozpowszechnienia się zjawiska antykultu Jana Pawła II, w tym memów, prześmiewczych nazw i obrazoburczych treści, które podważały jego autorytet. Praca oparta została na analizie danych zastanych (memów, wypowiedzi autora strony internetowej z memami z Janem Pawłem II) oraz na sześciu zogniskowanych wywiadach grupowych, reprezentujących trzy kategorie wiekowe i odmienne przekonania religijne (wierzący

– niewierzący). Pojęcia teoretyczne zaczerpnięto z dzieł Stefana Czarnowskiego (bohater narodowy), Pierre'a Bourdieu (przemoc symboliczna) i René Girarda (kozioł ofiarny). Wyniki pokazują silne zróżnicowanie międzypokoleniowe w postrzeganiu papieża. Dla starszych był on świętym, dla młodszych – postacią historyczną, często utożsamianą z przesadnym kultem, który wywołał reakcję sprzeciwu. W pracy wskazano, że zjawisko antykultu nie tylko współtworzy nową narrację o Janie Pawle II, ale także odstania przemiany religijności (przede wszystkim sekularyzacji), tożsamości narodowej oraz miejsca autorytetów we współczesnym polskim społeczeństwie.

DOMINIKA RUTOWICZ UNIwersytet warszawski

„Soundtrack do naszego życia” – analiza społeczności osób fanowskich Taylor Swift z perspektywy koncepcji duchowości ponowoczesnej

Muzyka jest ważnym elementem codzienności, co pokazują badania CBOS-u (2018), w których 65% Polek i Polaków deklaruje słuchanie jej każdego dnia. Najmłodsza grupa wiekowa słucha muzyki najczęściej, a ich ulubionymi gatunkami muzycznymi są pop, rap i rock, z których dominuje pop. Wiele artystek i artystów pop doczekało się powstania fandomów. Przykładem jest Taylor Swift i społeczność powstała dookoła jej twórczości. Aktywność fanowska polskich swifties (fanów i fankę Swift) była szczególnie w czasie koncertów artystki w Warszawie w 2024 r. Oddolne inicjatywy społeczne łączące osoby z całego kraju wskazują na wysoki poziom zaangażowania emocjonalnego i znaczenie przypisywane wydarzeniu. W moim badaniu sprawdziłam, w jakim zakresie swifties spełniają cechy nowej duchowości według Haliny Mielickiej-Pawłowskiej. Zastanawiając się nad tym zjawiskiem, w pierwszej części prezentacji odwołuję się do badań analizujących ruchy fanowskie wokół artystów i artystek, a zwłaszcza ich aspektów przejawiających cechy duchowości ponowoczesnej. Druga część prezentacji poświęcona jest analizie i interpretacji materiału badawczego (obserwacji z koncertów w Warszawie oraz 25 wywiadów indywidualnych ze swifties), porównaniu wyników ze stanem badań oraz odniesieniu do koncepcji nowej duchowości?

Poprzez analizę wydarzenia zdołałam zakwalifikować ten fenomen jako przykład duchowości ponowoczesnej zorientowanej wokół Taylor Swift. Jest to specyficzny przypadek, ponieważ głównym punktem odniesienia dla swifties są teksty piosenek Swift, a nie wyłącznie ona sama.

WIKTORIA PAJĄK UNIwersytet Jagielloński

Praktyki ezoteryczne w kontekście zmian religijności w społeczeństwie polskim na przykładzie studentów polskich uczelni wyższych

Wiek XXI wiążący się z gwałtownym rozwojem nowych mediów i globalizacją przyniósł ezoteryce popularność, co jednocześnie zmieniło jej charakter z wiedzy ekskluzywnej na dziedzinę skomercjalizowaną, konkurującą z innymi wyznacznymi religijnymi. Ponieważ ważną przestrzenią konsumowania treści ezoterycznych stają się internet i media społecznościowe, gdzie zwłaszcza aktywni są przedstawiciele tzw. Pokolenia Z, swoim badaniem objęłam właśnie ich, zawężając próbę do studentów polskich uczelni wyższych, wychowanych w rodzinach katolickich. Głównym celem było zbadanie, jakie znaczenie praktykom ezoterycznym konstruowanym w procesie symbolicznej interakcji nadają badani studenci deklarujący zainteresowanie ezoteryką, magią czy okultyzmem. Istotne jest nie tylko przybliżenie wspomnianych praktyk i dotarcie do znaczeń, jakie nadają osoby badane danym rytuałom magicznym i ezoterycznym, ile poznanie zakresu ich wiedzy na ten temat, sposobu organizowania się oraz dotarcia do najważniejszych dla nich symboli wytwarzanych w procesie interakcji. Interesujące jest również poznanie samych zachodzących w ich życiu relacji między ezoteryką a dominującą w Polsce religią rzymskokatolicką. Badania miały celu zasygnalizowanie obszaru wytaniającego się w ramach socjologii religii lub przez niektórych badaczy nazywanego socjologią duchowości i stanowić zachętę do pogłębienia tematu ezoteryki we współczesnej Polsce na naszej scenie badawczej.

MATEUSZ GRZYB UNIwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie

Dlaczego kobiety częściej wybierają nową duchowość? Różnice płciowe, wartości posttradycyjne i religijność w 28 krajach Zachodu

Referat dotyczy zróżnicowania płciowego w zakresie duchowości postchrześcijańskiej w społeczeństwach zachodnich. Na podstawie danych z międzynarodowego badania ISSP (2008–2018) pokazuje, że kobiety częściej niż mężczyźni deklarują przywiązanie do form duchowości zdystansowanych wobec instytucjonalnego chrześcijaństwa, choć skala tej różnicy istotnie różni się między krajami.

W wystąpieniu skoncentrowałem się na dwóch kluczowych mechanizmach wyjaśniających tę lukę płciową: wartościach posttradycyjnych oraz religijności chrześcijańskiej. Argumentuję, że wartości posttradycyjne silniej sprzyjają duchowości postchrześcijańskiej wśród kobiet niż mężczyzn, ale jednocześnie religijność chrześcijańska (szczególnie w przypadku kobiet) ogranicza skłonność do takich form duchowości. Pokazuje też, że czynniki, które prowadzą do zanikania różnic płciowych w religijności instytucjonalnej, mogą jednocześnie wzmacniać różnice w obszarze duchowości alternatywnej.

Referat wpisuje się w szerszą dyskusję o przemianach religijności i duchowości w późnej nowoczesności, podkreślając znaczenie płci jako kluczowego wymiaru tych procesów.

MISHEL-MARIA MANOILO

UNIwersytet Warszawski

Duchowość New Age: osobiste i zawodowe praktyki młodych kobiet z Ukrainy i Białorusi

W referacie na podstawie 10 wywiadów jakościowych dokonałam analizy duchowości New Age jako holistycznego systemu wsparcia dla młodych kobiet z Ukrainy i Białorusi. Pokazuję, jak w warunkach niestabilności społecznej, politycznej i w warunkach emigracji praktyki ezoteryczne pozwalają na redefinicję cielesności, granic osobistych oraz relacji społecznych. Analizie poddałam zarówno wymiar osobisty, jak i zawodowy kobiet, z którymi przeprowadziłam wywiady.

GRUPA 8 (sala 268)

AGNIESZKA MOROZOWSKA

UNIwersytet w Białymstoku

Dlaczego młodzi muszą być rezylietni? Lęk, refleksyjność i zawieszenie biograficzne Pokolenia Z

Referat stanowi fragment rozprawy doktorskiej poświęconej lękom strukturalnym oraz nowemu indywidualizmowi Pokolenia Z. Proponuję socjologiczną rekonstrukcję doświadczeń młodych dorosłych wychodząc poza dominujące ujęcia psychologizujące. Traktuję pogarszającą się kondycję psychiczną młodych ludzi głównie jako wskaźnik napięć późnej nowoczesności: prywatyzacji ryzyka, erozji instytucji oraz kumulacji kryzysów ekonomicznych, klimatycznych i geopolitycznych. Analizuję wchodzenie w dorosłość jako proces przedłużony i warunkowy, przebiegający w warunkach zawieszenia biograficznego i destabilizacji tradycyjnych markerów dorosłości. Na podstawie najnowszych raportów rekonstruuje mapę dominujących lęków młodych oraz pokazuje rezyliencję jako presję utrzymywania ciągłości działania pomimo dużej niepewności. Jako ramę interpretacyjną stosuję teorię refleksyjności Margaret Archer, a lęk ujmuję jako sygnał napięcia między troskami jednostki a możliwościami i dostępnymi zasobami działania, wskazując również na zjawisko „pękniętej refleksyjności”. W końcowej części przedstawiam złożoną koncepcję nowego indywidualizmu, który kształtuje się na styku responsybilizacji, imperatywu samorozwoju, kultury terapeutycznej i indywidualizmu platformowego.

MAŁGORZATA TŁOMAK

UNIwersytet Warszawski

Zróżnicowanie imaginariów klimatycznych i ich znaczenie dla ruchu klimatycznego

Celem referatu jest refleksja nad kształtem i funkcją imaginariów społecznych w kontekście polskiego aktywizmu klimatycznego. Wychodząc od definicji imaginariów społecznych Charlesa Taylora, przedstawię specyfikę opisanych do tej pory w literaturze imaginariów klimatycznych. Szczególnie istotne będzie dla mnie znaczenie podziału na utopijne i dystopijne, a także funkcja imaginariów socjotechnicznych. Imaginaria jako pewien zestaw wyobrażeń wpływają na repertuar działań oraz rozumienie porządku społecznego przez osoby zaangażowane w ruch klimatyczny. Jednocześnie są one elementem obecnym w szerszym dyskursie, a ich kształtowanie i interpretacja może przyczyniać się do decyzji dotyczących polityki klimatycznej na poziomie instytucjonalnym i międzynarodowym. W referacie skupię się na operacjonalizacji pojęcia imaginariów klimatycznych i zarysuję możliwe wykorzystanie tego pojęcia w polu ruchów klimatycznych na polskim przykładzie. Przyczynkiem do dyskusji może być refleksja o zaletach korzystania z kategorii imaginariów społecznych i świadomego kształtowania ich w dyskursie.

FILIP PAWLEWICZ

UNIwersytet SWPS

Lęk klimatyczny – indywidualna trauma czy społeczna mobilizacja?

Głównym celem mojego wystąpienia jest odpowiedź na pytanie, czy narastający lęk przed katastrofą ekologiczną należy rozpatrywać w kategoriach kryzysu zdrowia psychicznego, czy raczej jako racjonalny efekt sytuacji globalnej. Chcę spojrzeć na lęk klimatyczny jako na oddzielne zjawisko. Zamiast rozpatrywać je w kategoriach zdrowia psychicznego, zwracam uwagę na to, czy nie lekceważymy problemu i jednocześnie nie uciekamy od odpowiedzialności za kryzys klimatyczny. Chciałbym udowodnić, że to, co rozpatrujemy w kategorii zaburzeń, może być tak naprawdę jedną z normalniejszych reakcji na rozprzestrzeniający się kryzys. Opowiem o tym, jak lęk o kryzys klimatyczny zmienia się w zależności od miejsca naszego zamieszkania. Zastanowię się, czy te odczucia strachu mogą zmienić się w kolektywną mobilizację. Chcę pokazać, że lęk klimatyczny to nie tylko problem jednostki, a realna globalna sytuacja dotycząca nas wszystkich. Problem lęku klimatycznego może stać się nową siłą do wspólnego działania i zmiany na lepsze.

MICHAŁ BOROWY
UNIwersytet Warszawski

Utopie w cieniu katastrofy klimatycznej: Analiza trzech wizji przyszłości w perspektywie Imaginary Reconstitution of Society

W kontekście katastrofy klimatycznej dokonuję porównania i krytycznej analizy wizji przyszłości przedstawionych w trzech współczesnych tekstach utopijnych: „Walkaway” Cory’ego Doctorowa, „The Ministry for the Future” Kima Stanleya Robinsona oraz „An American Utopia: Dual Power and the Universal” Army Fredricka Jamesona. Celem jest zbadanie obecnych w kulturze wizji utopijnej przyszłości, powstałych w kontekście z jednej strony katastrofy klimatycznej, a z drugiej realizmu kapitalistycznego. Ramą teoretyczną rozważań jest IROS – metoda utopijna Imaginary Reconstitution of Society (IRS) opisana przez Ruth Levitas. IROS stanowi metodę hermeneutyczną, pozwalającą na analizę i krytykę lub rekonstrukcję obrazów dobrego społeczeństwa zawartych w tekstach kultury. Levitas uznaje praktykę tworzenia, analizowania i krytyki utopii za spekulatywną odmianę socjologii. Generuje ona wiedzę o systemach społecznych, które można uznać za teoretycznie możliwe, a także o istniejących już tendencjach, mogących potencjalnie doprowadzić do ich urzeczywistnienia.

MATEUSZ KOSEL
UNIwersytet Gdański

Czy w epoce antropocenu możliwy jest ratunek? Wzrost gospodarki kosztem planety

W referacie skupię się na analizie fundamentalnych wyzwań, przed którymi stoją współczesne społeczeństwa. Na podstawie badań Jasona Hickela oraz innych autorów zaprezentuję argumenty potwierdzające, że nie jest odpowiednie obecne podejście do kryzysu klimatycznego. Kapitalistyczny model ekonomiczny, który zasadza się na nieograniczonym wzroście gospodarczym, jest głównym czynnikiem utrudniającym skuteczne działania na rzecz ochrony środowiska. Alternatywne koncepcje, takie jak dewzrost, są potencjalnie bardziej zrównoważonym podejściem do ekonomii i społeczeństwa. Dewzrost kładzie nacisk na jakość życia, równość społeczną oraz odpowiedzialność ekologiczną, zamiast na ciągłe zwiększanie produkcji i konsumpcji.

GRUPA 9 (sala 154)

MONIKA MUSZYŃSKA
UNIwersytet Łódzki

Socjologia pamięci i historyczne ujęcie izraelskiej instrumentalizacji pamięci o Zagładzie – rozpoznanie teoretyczne

Referat został opracowany na podstawie przeglądu literatury dokonanego na potrzeby powstającej pracy magisterskiej. Rozpocznę go od przybliżenia wybranych aspektów socjologii pamięci, skupiając się na pamięci zbiorowej/kolektywnej oraz przybliżając koncepcję polityki pamięci. Następnie opowiem o wnioskach ze swojego dotychczasowego przeglądu literatury, dotyczącego tego, w jaki sposób na przestrzeni lat powstawała i zmieniała się dominująca w Izraelu narracja wokół Zagłady, przede wszystkim na podstawie prac Idith Zertal, Moniki Bobako oraz Boaza Evrna, kreowana przez tamtejsze władze.

MIKOŁAJ KOŁODZIEJSKI
UNIwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Zielony konserwatyzm w społecznej i ekonomicznej perspektywie Europy Środkowo-Wschodniej

W pracy analizuję zielony konserwatyzm jako zjawisko społeczne i polityczne w Europie Środkowo-Wschodniej, koncentrując się na relacjach między ekologią, państwem narodowym, suwerennością oraz bezpieczeństwem społecznym. Punktem wyjścia jest założenie, że w badanym regionie polityka ekologiczna funkcjonuje w silnym powiązaniu ze sporami o koszty transformacji gospodarczej, redystrybucję zasobów oraz tempo zmian energetycznych, co wpływa na sposób jej społecznej recepcji. Celem pracy jest wyjaśnienie marginalnej pozycji zielonego konserwatyizmu w Europie Środkowo-Wschodniej. Analiza opiera się na perspektywie socjologii polityki i socjologii instytucji, uzupełnionej refleksją filozoficzną oraz danymi społeczno-ekonomicznymi. Centralnym punktem odniesienia jest koncepcja zielonego konserwatyizmu Rogera Scrutona, traktowana przede wszystkim jako narzędzie krytycznej analizy dominujących modeli polityki ekologicznej. W referacie pokazuję, że w realiach Europy Środkowo-Wschodniej kwestie ekologiczne są w dużej mierze podporządkowane logice racji stanu, a państwo pełni głównie rolę mediatora konfliktów społecznych związanych z kosztami transformacji.

KAMIL JAN MARGIELEWICZ

UNIWERSYTET EKONOMICZNY W KATOWICACH, AKADEMIA GÓRNOŚLĄSKA IM. W. KORFANTEGO W KATOWICACH

Zmiany w funkcjonowaniu społeczeństwa wybranych państw członkowskich Unii Europejskiej na przestrzeni ostatnich 30 lat

Na podstawie dogłębnej kwerendy biblioteczno-archiwalnej, osobistego doświadczenia i wiedzy z zakresu tematu referatu, a także wykorzystując wypowiedzi ekspertów i znawców, przedstawię procesy zmian w funkcjonowaniu społeczeństw w wybranych państwach członkowskich Unii Europejskiej w XXI wieku. Na konkretnych przykładach ukazę ciąg przyczynowo-skutkowy zmian, jakie nastąpiły w niektórych europejskich społeczeństwach, oraz potencjalne dalsze konsekwencje na obszarze, na jakim egzystują. Omówione zostaną również podobieństwa i różnicowania zmian funkcjonowania społeczeństw w danych regionach Europy.

OLGA ŁUKASZEWSKA, MACIEJ CHOJNA-OLEJNICZAK

UNIWERSYTET WARSZAWSKI

Kto pisze polską historię społeczną?

W referacie dokonamy analizy kilku podejść do pisania polskiej historii społecznej. Wystąpienie nie będzie miało charakteru wyczerpującego, przyjrzymy się kluczowym pozycjom w polskim polu uniwersyteckim: figurze Andrzeja Ledera z jego „Prześnioną rewolucją” (pochylając się szczególnie nad zarysowaną przez niego pozycją klasy średniej oraz temu, jak dochodzi do jej hegemonii), historii ludowej (Adam Leszczyński, Kapcer Pobtockii) oraz dyskursom o wzroście klasy średniej w latach 70. ze specjalnym uwzględnieniem Macieja Gduli i Przemysława Sadury. Zastanowimy się, jakie stawki i potencjalne nadużycia towarzyszą powyższym podejściom oraz kto w ich ujęciu jest podmiotem historii.

RADOSŁAW KLECHA

UNIWERSYTET WARSZAWSKI

Mirosław Dzielski i liberalizmy ostatniej dekady PRL

Celem referatu jest prezentacja konserwatywno-liberalnego programu, jaki w latach 80. w PRL kreślił krakowski filozof Mirosław Dzielski oraz zestawienie charakterystyki jego liberalizmu z dwoma innymi liberalnymi nurtami ostatniej dekady PRL – z liberalizmem gdańskim, tj. środowiska zebrałego wokół czasopisma „Przegląd Polityczny” oraz z liberalizmem związanym z grupą reformatorską zgromadzoną wokół PZPR. Zestawienie tych nurtów liberalnych daje możliwość spojrzenia, jak wyobrażano sobie kapitalistyczny ustroj przyszłości. W pracy pokażę, co z tych wyobrażeń przetrwało i jakie uległy weryfikacji rzeczywistości po transformacji ustrojowej. W liberalnych programach ostatniej dekady PRL opisano różne wizje kapitalizmu w Polsce. Środowisko gdańskie doczekało się swoich monografii i opracowań. Dlatego w celu dopełnienia obrazu wyobraźni politycznej w latach 80. zajmuję się mniej przebadanym środowiskiem – Dzielskiego oraz krakowskich liberalistów. Dowartościowanie programów zmiany ustrojowej w latach 80. tworzonych przez polskich liberałów pomaga zrozumieć transformację 1989 r. jako proces z głębokimi historycznymi korzeniami.

ANTONI DYBOWSKI

UNIWERSYTET WARSZAWSKI

Dekada przełomu? Ewolucja ideowa „Krytyki Politycznej” w latach 2002–2012

Celem niniejszego wystąpienia jest przedstawienie ewolucji ideowej „Krytyki Politycznej” w latach 2002–2012, analizowanej przede wszystkim przez pryzmat wydawanego przez nich czasopisma. Genezy „Krytyki Politycznej” można upatrywać w próbie zerwania z postpolitycznym kształtem ówczesnej sfery publicznej. Będę starał się pokazać dwie kluczowe fazy ewolucji w omawianych przeze mnie latach. Pierwsza, w trakcie której stawia się na problematykę dotyczącą spraw charakterystycznych/klasycznych dla polskiej inteligencji. Druga to moment, kiedy język i artykulacja polityczna zmieniają się pod wpływem zachodniej lewicy. Emblematyczne wydają się słowa redaktora naczelnego Stawomira Sierakowskiego z 2005 r. (numer 7/8): „to, czego nam najbardziej brakuje to [polskiego altermglobalizmu], czyli przetłumaczenia formułowanej przez zagranicznych myślicieli krytyki kapitalizmu na krytykę kapitalizmu polskiego”. Dla zapewnienia spójności analizy główną podstawę badania stanowią tematy poszczególnych numerów, dobór auterek i autorów eksponowanych na okładkach oraz edytoriale i teksty wprowadzające autorstwa ówczesnego redaktora naczelnego, traktowane jako kluczowy komentarz programowy i ideowy.

GRUPA 10 (sala 161)

WERONIKA SAKS

UNIWERSYTET JAGIELLOŃSKI

Niespójność ideologiczna kawy specjality – rynek pracy

Kawa specjality buduje swoją tożsamość wokół wartości, takich jak transparentność, etyczna produkcja oraz równe i godne traktowanie osób pracujących na każdym etapie łańcucha dostaw. Idea ta często nawiązuje do zasad fair trade, których celem jest poprawa warunków pracy i wynagrodzenia pracowników na plantacjach kawy.

Palarnie oraz dystrybutorzy kawy specjality deklarują przywiązanie do tych wartości, podkreślając odpowiedzialność społeczną i etyczny wymiar swojej działalności. Jednocześnie rzadziej podejmowanym wątkiem pozostaje sytuacja pracowników zatrudnionych lokalnie – baristów i baristek. W praktyce często spotykają się oni z niestabilnymi formami zatrudnienia, takimi jak umowy zlecenia czy kontrakty B2B, oraz wynagrodzeniem oscylującym wokół minimalnej krajowej. Powstaje tym samym wyraźna niespójność pomiędzy deklarowaną ideologią równości i sprawiedliwości a realnymi warunkami pracy w lokalnym segmencie branży.

Po przeprowadzonych badaniach na temat pracy na stanowisku baristy pojawiły się wskaźniki mówiące o odmiennej od ideologicznej sytuacji pracy na rynku kawowym w Polsce. Celem referatu jest więc krytyczna analiza tej sprzeczności oraz próba odpowiedzi na pytanie, w jakim stopniu wartości etyczne promowane przez sektor kawy specjality są konsekwentnie realizowane również wobec pracowników na rodzimym rynku.

MICHAŁ WOJTOWICZ

UNIwersytet Warszawski

ALEKSANDRA PIERNICKA

UNIwersytet Jagielloński

Cyfryzacja administracji systemu więziennego

Chcielibyśmy przedstawić propozycje zmian, jakie można wdrożyć w systemie administracyjnym służby więziennej. Obecnie jeden wychowawca wypełnia dokumentację nawet dwustu osadzonych. Naszym zdaniem 80% tej dokumentacji może być wypełniana automatycznie przez skrypty. Pozwoliłoby to wychowawcy mieć więcej czasu na bezpośrednią pracę z osadzonymi. Chcielibyśmy przedstawić owe know-how.

KATARZYNA GDESZ

UNIwersytet Warszawski

Strajk jako doświadczenie biograficzne. Badania nad tożsamością dynamiką oporu we współczesnych narracjach pracowniczych

Strajki najczęściej analizowane są jako formy zbiorowego działania, ukierunkowane na realizację określonych postulatów ekonomicznych lub politycznych. W niniejszym wystąpieniu proponuję przesunięcie akcentu z instrumentalnego wymiaru strajku na jego wymiar biograficzny i tożsamościowy, reorganizujący sposób postrzegania relacji społecznych oraz własnej pozycji przez badanych. Prezentowane wyniki oparte są na jakościowych badaniach zrealizowanych za pomocą indywidualnych wywiadów pogłębionych z pracownikami, którzy w ciągu ostatnich pięciu lat brali udział w strajkach, zarówno w sektorze prywatnym, jak i publicznym.

MATEUSZ SKORATKO

UNIwersytet Warszawski

Praca, natura i emancypacja: ekologiczne zaangażowanie związków zawodowych od „Solidarności” po Inicjatywę Pracowniczą

W referacie przedstawię ewolucję ekologicznego zaangażowania związków zawodowych od początków „Solidarności” po obecną działalność ekologiczną Inicjatywy Pracowniczej. Teoretycznie swoją analizę ugruntowuję w koncepcji szczeliny ekologicznej (metabolic rift) Johna B. Fostera i młodomarksowskiej tezy o pracy jako mediacji między światem ludzkim i naturą. Metodologicznie opieram się w przypadku „Solidarności” na materiałach historycznych, a w przypadku Inicjatywy Pracowniczej na pogłębionych rozmowach z pracownikami i analizie dyskursu publikacji ekologicznej związku.

GRUPA 11 (sala 154)

PAWEŁ TARADEJNA

UNIwersytet Warszawski

Polityka (nie)pamięci polskiej lewicy? Od kryzysu do kontestacji

Polskie pole polityczne zdominowane jest przez partie prawicowe. Dominacja ta ma także charakter symboliczny. Polityki pamięci partii konserwatywnych doczekały się licznych opracowań. Inaczej wygląda kwestia marginalnych dyskursów pamięciowych partii lewicowych. Celem mojego wystąpienia jest systematyczny przegląd literatury dotyczącej polityki pamięci w Polsce po 1989 r. Staram się wyeksponować poszczególne luki badawcze, do których zaliczam brak analiz wewnętrznego zróżnicowania w ramach pola lewicowego (zarówno w obrębie partii lewicy systemowej, jak i pomiędzy głównym nurtem a lewicą radykalną) oraz ubóstwo badań empirycznych nad partyjnymi praktykami pamięci. Chcę wykazać, że aktywizm pamięciowy lewicy, choć jest zjawiskiem marginalnym, powinien stanowić przedmiot zainteresowania socjologów i przedstawicieli memory studies, ponieważ coraz częściej stanowi element debaty publicznych. Rekonstrukcja dyskursów pamięciowych partii i organizacji lewicowych – czy to w formie przywoływania alternatywnych tradycji (ruch robotniczy, queerstoria, herstoria), czy też strategii radzenia sobie z „trudną spuścizną” PRL – pozwala lepiej zrozumieć nie tylko jej obecny kryzys, ale także szersze mechanizmy walki o symboliczną dominację we współczesnej Polsce.

SZYMON CHLEBOWICZ

UNIWERSYTET WARSZAWSKI, SZKOŁA GŁÓWNA HANDLOWA

Innowacja na peryferiach. Polski ekosystem startupowy w świetle teorii zależności na podstawie analizy raportów PFR Ventures z lat 2019–2025

Celem referatu jest zwerifikowanie, w jaki sposób przebiega proces interwencji zagranicznych funduszy inwestycyjnych na polskim rynku startupowym – czy odbywające się na nim transakcje odzwierciedlają proces konsolidacji monopolistycznej renty ujęty w teorii zależności Immanuela Wallersteina oraz w jaki sposób procesy te antycypowane są przez polskie elity biznesowe. By zoperacjonalizować tak sformułowane zamiary, krytycznej analizie poddane zostały raporty publikowane przez spółkę PFR Ventures w latach 2019–2025. Referat jest głosem w debacie akademickiej nt. obecnych w Polsce dyskursów modernizacyjnych czy innowacjonistycznych, szczególnie w kontekście pozycji zajmowanych w nich przez polskie elity biznesowe.

ANNA PAŁKA

UNIWERSYTET WARSZAWSKI

Między deliberacją a konfliktem: dwie teorie sfery publicznej w świetle analizy dyskursu wokół protestów propalestyńskich na UW

W referacie prezentowane będą wyniki badań na temat krytycznej analizy dyskursu wokół propalestyńskich protestów studenckich na Uniwersytecie Warszawskim, trwających od 24 maja do 14 czerwca 2024 r. Analizowany materiał obejmuje oficjalne komunikaty władz UW, wypowiedzi w mediach oraz posty z profilu instagramowego protestujących. Wyniki interpretuję w ramach dwóch teorii sfery publicznej: habermasowskiego modelu racjonalnej komunikacji oraz ujęcia Nancy Fraser, podkreślającego wagę konfliktu i kontrpubliczności jako źródła emancypacji grup podporządkowanych. Materialna infrastruktura sfery publicznej wytwarza układ, w którym oba te modele komunikacji okazują się niewystarczające, by umożliwić trwałe „zakorzenienie” roszczeń w dyskursie. Niewzględnie problemu zasobów w obu teoriach – w szczególności masowości jako istotnego uwarunkowania komunikacji – ogranicza ich emancypacyjny potencjał.

MICHAŁ GRZĘBOWSKI

UNIWERSYTET SWPS

Skąd mają się brać mężowie stanu? Pole instytucjonalne kształtowania przywództwa publicznego w Polsce

Wystąpienie poświęcone jest koncepcji badania „Ekosystem kształtowania przywództwa publicznego w Polsce”, którego celem jest mapowanie instytucji i organizacji rozwijających przyszłych liderów życia publicznego oraz analiza modeli działania i sieci współpracy między nimi. W prezentacji skoncentruję się na proponowanej metodologii badawczej, łączącej wywiady jakościowe realizowane na dużą skalę z wykorzystaniem narzędzi cyfrowych i rozwiązań opartych na sztucznej inteligencji do analizy danych oraz wizualizacji relacji między aktorami. Projekt znajduje się na etapie koncepcyjnym – celem wystąpienia jest podjęcie dyskusji nad założeniami metodologicznymi, skalą badania oraz możliwymi narzędziami do tworzenia map ekosystemów instytucjonalnych. Badanie ma charakter diagnostyczny i stanowi punkt wyjścia do potencjalnego projektowania rozwiązań publicznych ukierunkowanych na długofalowe wzmocnienie jakości przywództwa i kadr życia publicznego w Polsce.

IGNACY JEŻYNA

UNIWERSYTET WARSZAWSKI

Populizm w ruchu koronaseptycznym

W referacie zostanie dokonana analiza przekazów ruchu społecznego przeciwników polityki pandemicznej z lat 2020–2022 w kontekście teorii populizmu Ernesto Laclau. Rekonstruuje poszczególne elementy logiki populistycznej na podstawie danych zastanych, zamieszczonych przez przedstawicieli ruchu w internecie.

BARBARA WYWIĄŁ

UNIWERSYTET WARSZAWSKI

Lokalne granice modernizacji: komunikacja społeczna i syndrom NIMBY w gminie Choczewo

W pracy koncentruję się na społecznych wymiarach komunikacji w procesie planowania strategicznych inwestycji infrastrukturalnych na przykładzie budowy elektrowni jądrowej w gminie Choczewo. Wyniki badań terenowych ukazują, że opór wobec projektu nie wynika z negacji energetyki jądrowej jako idei, lecz z lęku przed utratą lokalnej tożsamości, zmianą krajobrazu oraz marginalizacją społeczności. Respondenci wskazują na brak transparentności działań inwestora, pozorną komunikację oraz polityczny charakter decyzji lokalizacyjnych. W narracjach mieszkańców dominują obawy o środowisko, turystykę i relacje społeczne, często uzupełnione o argumenty emocjonalne i symboliczne. Syndrom NIMBY widoczny na badanym obszarze stanowi przejaw obrony zakorzenionych form życia wspólnotowego i przywiązania do przestrzeni, której znaczenie wykracza poza wymiar ekonomiczny. W ujęciu socjologicznym komunikacja społeczna w Choczewie ujawnia napięcie między modernizacyjnym dyskursem państwa a lokalnymi narracjami oporu, co wskazuje na potrzebę dialogu opartego na uczestnictwie i partnerstwie w procesach decyzyjnych dotyczących rozwoju infrastrukturalnego.

GRUPA 12 (sala 268)

HANNA JASKÓŁKA

UNIwersytet Łódzki, UNIwersytet Warszawski

Spoleczna konstrukcja neuroróżnorodności w perspektywie socjologii zdrowia

W referacie zaprezentuję główne informacje zawarte w pracy magisterskiej, która dotyczyła tzw. procesu społecznego konstruowania neuroróżnorodności, analizowanego przy pomocy wybranych koncepcji socjologii zdrowia XX i XXI w. Podstawowym założeniem jest przejście „od patologii do różnicy”, które oprócz zmian terminologicznych oznacza inny sposób myślenia o zdrowiu, normie i podmiotowości we współczesnym społeczeństwie.

WERONIKA OLSZEWSKA

UNIwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

Neuroróżnorodność, praca, gender. Doświadczenia kobiet z ADHD związane z barierami w funkcjonowaniu na rynku pracy

Celem referatu jest przedstawienie doświadczeń kobiet z ADHD prezentujących bariery w funkcjonowaniu na rynku pracy. W badaniu w kwietniu 2025 r. uczestniczyło dziewięć respondentek. Za ramy teoretyczne obrałam koncepcje związane z neoliberalizmem i rządomyślnością, teorie medykacji i demedykacji oraz perspektywę interseksjonalną. Z badań wynika, że kobiety z ADHD doświadczają barier, które można uznać zarówno za wewnętrzne, wynikające z trudności z wpisaniem się neurotypowo-neoliberalno-genderowe normy społeczne, jak i zewnętrzne, związane ze stygmatyzującym dyskursem na temat ADHD i skonstruowaniem rynku pracy jako niesprzyjającego kobietom nieneurotypowym. Podejmowane strategie związane z barierami oraz samoocena miały wymiar indywidualny oraz społeczny. Indywidualne były próby wpisania się w normy społeczne poprzez aktywną pracę nad sobą za pomocą sposobów medycznych, jak i niemedycznych. Społeczne, choć rzadsze, było negocjowanie warunków pracy, internalizowanie wsparcia bliskich oraz aktywne uczestnictwo w internetowych grupach samopomocowych.

ANNA CYBULSKA

UNIwersytet Warszawski

Czy zdrowie kobiet ma znaczenie? Doświadczenie endometriozy w narracjach pacjentek

Endometrioza jest chorobą przewlekłą, która według niektórych szacunków może dotyczyć nawet co dziesiątą Polkę w wieku rozrodczym. Równocześnie od czasu pojawienia się pierwszych objawów do diagnozy mija średnio od 7 do 12 lat, dlatego niewiele kobiet poznaje przyczynę swoich dolegliwości. Doświadczenie endometriozy jest nie tylko doświadczeniem choroby, ale też doświadczeniem poci – pacjentki często podkreślają, jak zaniechanie zdrowia kobiet przez instytucje naukowe i ochronę zdrowia wpłynęło na ich życie. W celu przyjrzenia się temu doświadczeniu przeprowadziłam indywidualne wywiady pogłębione z 12 kobietami chorującymi na endometriozę. Z analizy zebranego materiału wynika, że czas diagnozy może zostać wydłużony nie tylko z powodu niepoważnego traktowania objawów przez lekarzy (co pokazuje wiele innych badań), ale także nieobserwowania w swoim otoczeniu innych kobiet, które mają bóle menstruacyjne o niezdiagnozowanej przyczynie. Część z pacjentek uzyskała diagnozę przez przypadek, bo nie uznawały swoich objawów za niepokojące lub zaprzęstały poszukiwać ich przyczyny ze względu na zapewnienia lekarzy, że „taka ich uroda”.

WIKTORIA NYLEC

Instytut Filozofii i Socjologii PAN

Wprowadzenie do projektu „Drogi do (wylęczenia)? Etnografia na styku różnych systemów polskiej opieki zdrowotnej – przypadek osób z zaburzeniami odżywiania”

W wystąpieniu przedstawię koncepcyjne podstawy etnograficznego projektu badawczego poświęconego doświadczeniom osób z zaburzeniami odżywiania, w tym przede wszystkim z jadłowstrętem psychicznym (anorexia nervosa) oraz zaburzeniami współistniejącymi, takimi jak depresja, zaburzenia lękowe czy zaburzenia osobowości. Celem projektu jest zrozumienie, w jaki sposób badane osoby poruszają się między różnymi systemami opieki zdrowotnej w Polsce – publicznym, prywatnym i hybrydowym – poprzez analizę ich trajektorii leczenia, ścieżek terapeutycznych oraz napotykanych barier. Referat ma charakter wstępny i koncepcyjny; pokazuje cele projektu, pytania badawcze oraz planowane metody, a także wskazuje jego znaczenie i inspiracje teoretyczne.

ANTONI JANKOWSKI

UNIwersytet Warszawski

Codziennosc z chorobami przewlekłymi skóry – ucieleśnione narracje o tożsamości z atopowym zapaleniem skóry i łuszczycą

Referat dotyczy codzienności osób z przewlekłymi chorobami skóry i zmian, jakie przynosi doświadczenie życia z chorobą na podstawie własnego doświadczenia i 10 wywiadów jakościowych. Życie z chorobami przewlekłymi skóry przemienia tożsamość i relacje z ciałem. Jednostki na nowo tworzą codzienność, włączając dbanie o zmienioną skórę. Atopowe zapalenie skóry i łuszczyca stanowią dwie najpopularniejsze choroby przewlekłe

skóry – dotykają około 10% społeczeństwa. Mimo różnic w przebiegu i patogenezie, zewnętrzne objawy są bardzo podobne, głównie swędzenie, zaczerwienienia oraz egzemy. Zaprezentuję, jak choroby na co dzień odbierają kontrolę nad własnym ciałem i mogą objawić się mimo pielęgnacji. Chorzy mogą czuć się oceniani pod kątem swojego wyglądu i zaniedbania własnej choroby. Ból towarzyszący zmienionej skórze utrudnia wykonywanie codziennych czynności. Analizę opieram na pojęciu stygmatyzacji i fenomenologiczne doświadczenie choroby. Wyniki wskazują, że jednostki wytwarzają nową tożsamość, nowe rutyny oraz praktyki. Zmiany w ciele powodują silne emocje, głównie wstyd i frustrację. Ucieleśnioną normalność cechuje również kruchość, gdyż objawy niespodziewanie powracają lub nasilają się. Rozmówcy wspominali codzienną niepewność patrzenia w lustro – czy tym razem, gdy wstanę, zobaczę zmiany skórne?

GRUPA 13 (sala 161)

ILONA ARENDT

UNIwersytet Zielonogórski

Cierpienie po cichu – kiedy senior staje się ofiarą przemocy...

Szacuję się, że nawet 30% seniorów staje się ofiarami przemocy psychicznej, ekonomicznej lub fizycznej. Dzieje się tak szczególnie w przypadku osób zależnych, których stan zdrowia nie pozwala na samodzielne funkcjonowanie. W referacie postaram się odpowiedzieć na szereg pytań. Co jako społeczeństwo możemy zrobić, aby zapobiegać temu zjawisku? Jakie działania profilaktyczne należy wprowadzić, aby chronić osoby starsze? Jakie kroki w tej sprawie należy podjąć na poziomie instytucjonalnym?

WIKTORIA ŚWIAT

UNIwersytet Łódzki

Poszerzając pojęcie dewiacji: od dewiacji pozytywnej do neuroróżnorodności i niedopasowania strukturalnego

W moim referacie analizuję współczesne pojęcie dewiacji w kontekście neuroróżnorodności i struktur społecznych. Skupiam się na koncepcji dewiacji strukturalnej, która tłumaczy, że stygmatyzacja pewnych zachowań często wynika z niedostosowania instytucji, a nie z wady jednostki. W tekście łączę perspektywę Michela Foucaulta, dotyczącą mechanizmów normalizacji ze społecznym modelem niepełnosprawności, aby pokazać, jak systemy, takie jak szkoła czy praca, produkują kategorię „anormalności”. Odwołuję się też do idei „nadnormalności” Floriana Znanieckiego, opisując neuroróżnorodność jako dewiację pozytywną, czyli potencjał twórczy i motor innowacji. Referat kończę propozycją nowych narzędzi analitycznych, które zamiast na „naprawianiu” człowieka koncentrują się na likwidowaniu barier w jego otoczeniu.

NATALIA JULIANNA WITEK

UNIwersytet Jagielloński

Między ulgą a niepewnością: doświadczenie diagnozy spektrum autyzmu w dorosłości z perspektywy kobiet

W referacie zaprezentuję wyniki badania, które koncentrowało się na doświadczeniu procesu diagnozy spektrum autyzmu w dorosłości z perspektywy kobiet. Celem, jaki sobie postawiłam, było zrozumienie, w jaki sposób dorosłe kobiety zarządzają wrażeniami i autoprezentacją na różnych etapach procesu diagnostycznego oraz po otrzymaniu diagnozy. Materiał empiryczny zbierałam podczas indywidualnych wywiadów przeprowadzonych z kobietami zdiagnozowanymi w kierunku ASD, które zostały zdiagnozowane między 19 a 53 rokiem życia. W analizie zebranego materiału empirycznego wykorzystywałam wskazówki refleksyjnej analizy tematycznej. Ramą teoretyczną badania była teoria dramatyczna Ervinga Goffmana, w szczególności pojęcia frontu scenicznego, kulis oraz zarządzania wrażeniami. Proces diagnozy może być rozumiany jako swego rodzaju wielopoziomowy występ społeczny, podczas którego kobiety balansują między potrzebą autentyczności a dostosowywaniem się do przewidywanych oczekiwań diagnostów. Istotne znaczenie mają również strategie maskowania oraz naracyjne „udowadnianie” własnych trudności. Rozmowy z kobietami wskazują na ambiwalencję doświadczenia diagnozy. Dla części stanowi źródło ulgi, ramy do reinterpretacji dotychczasowych doświadczeń i trudności. Równocześnie dla innych rozmówczyń wiąże się z poczuciem niepewności co do jej sensu ze względu na wysokie koszty finansowe i emocjonalne, które nie przekładają się na realne zmiany w codzienności kobiet.

FRANCISZEK MATUSZEWSKI

UNIwersytet SWPS

„Dostęp do urny – oczekiwania vs rzeczywistość”.

Aktywność wyborcza osób z niepełnosprawnościami ruchowymi w Warszawie

Referat dotyczy warszawskich barier w partycypacji politycznej osób z niepełnosprawnością ruchową. Opowiem, jak osoby z niepełnosprawnościami ruchowymi podchodzą do procesu wyborczego, jak są z niego wykluczane, a także o luce badawczej, jaka występuje w tym kontekście. W referacie krótko omówię także wstępne wyniki moich badań na ten temat.

GRUPA 14 (sala 232)

STANISŁAW SZKLAREK

UNIwersytet Jagielloński

Grodzenie osiedli miejskich. Odgórna strategia czy oddolna taktyka?

Zjawisko przestrzennego grodzenia osiedli wielkomiejskich niesie ze sobą pewne konsekwencje w relacjach społecznych i zazwyczaj jest konfliktogenne. Postuję się aparatem pojęciowym teorii praktyk Michela de Certeau w celu opisania „walki o przestrzeń miejską” we współczesnych realiach. Wyniki własnych badań z 2022 r. na osiedlu grodzonym „Avia i Orlińskiego” w Krakowie zestawię z rozważaniami teoretycznymi Nowego Urbanizmu.

EMIL CHRÓL

UNIwersytet Warszawski

Tożsamość a migracja: zmiany tożsamościowe Ukraińców w Polsce w perspektywie długotrwałej niepewności

W referacie analizuję przemiany tożsamościowe Ukraińców przebywających w Polsce w sytuacji migracji przymusowej wywołanej petnoskałową agresją Federacji Rosyjskiej przeciwko Ukrainie, ujmując to doświadczenie w perspektywie socjologii ryzyka i niepewności. Celem wystąpienia jest ukazanie, w jaki sposób długotrwała niepewność prawna, egzystencjalna i biograficzna wpływa na procesy kształtowania tożsamości oraz strategie adaptacyjne migrantów funkcjonujących w warunkach permanentnej tymczasowości. Szczególną uwagę poświęcam doświadczeniu liminalności, rozumianej jako stan zawieszenia pomiędzy krajem pochodzenia a krajem przyjmującym, pomiędzy decyzją o powrocie a próbą długoterminowej stabilizacji. Wyniki badań wskazują, że przymusowa migracja stanowi radykalne źródło niepewności egzystencjalnej. Czasowe i wielokrotnie przedłużane mechanizmy ochrony prawnej dla Ukraińców w Polsce sprzyjają utrwalaniu poczucia tymczasowości.

Analizę opieram na jakościowych wywiadach indywidualnych z ukraińskimi migrantkami i migrantami w Polsce (20 IDI, 1 FG, 15 wywiadów eksperckich) oraz na podejściu konstruktywistycznym i interakcjonistycznym, które pozwala ujmować tożsamość jako proces dynamiczny, relacyjny i negocjowany.

FILIP OSZCZYK

Instytut Filozofii i Socjologii PAN

Zarządzanie ryzykiem w społeczeństwie obywatelskim na przykładzie granicy polsko-białoruskiej

W odpowiedzi na kryzys humanitarny na granicy polsko-białoruskiej państwo polskie wprowadziło szereg rozwiązań prawnych ograniczających możliwość niesienia pomocy humanitarnej. Działania te oraz próby kryminalizacji pomocy poprzez zarzuty przemytu wobec aktywistów znacząco zwiększyły ryzyko i niepewność związane z działalnością pomocową. W referacie prezentuję wstępne wnioski z badania dotyczącego zaangażowania migrantów oraz przedstawicieli mniejszości narodowych i etnicznych w odpowiedź na kryzys graniczny. Badanie oparto na wywiadach pogłębionych (IDI) z aktywistami (zarówno pochodzenia polskiego, migrantami oraz osobami należącymi do mniejszości etnicznych lub narodowych), a także na studiach przypadku organizacji pozarządowych zaangażowanych w pomoc na granicy. Jednym z kluczowych czynników ograniczających zaangażowanie okazało się postrzeganie i zarządzanie ryzykiem. Respondenci posiadający doświadczenie migracyjne lub funkcjonujący jako mniejszości w Polsce częściej unikali bezpośrednich działań humanitarnych w terenie z powodu podwyższonego ryzyka kryminalizacji, wybierając formy wsparcia pośredniego, takie jak tłumaczenia czy rzecznictwo. Jednocześnie organizacje pozarządowe wdrażały liczne procedury i zmiany organizacyjne, w tym szyfrowane kanały komunikacji, procedury minimalizujące kontakt ze Strażą Graniczną oraz wsparcie prawne.

INGA FIJOLEK

UNIwersytet Warszawski

Przegrana dłużnika to pieniądze wierzyciela: Etyka długu w relacjach rówieśniczych

W referacie przedstawiam relację długu w relacjach rówieśniczych. Na podstawie teorii Maurizio Lazzarato oraz pojęć z zakresu socjologii pieniądza przeprowadziłam badanie jakościowe (Problem-centered Interview, Witzel). Badanymi byli trzej młodzi mężczyźni, którzy grają na pieniądze w pokera z kolegami. Podczas wystąpienia skonfrontuję teorię z doświadczeniami moich rozmówców. Postaram się nakreślić i wytłumaczyć relację dłużnika i wierzyciela, gdy dłużnikiem jest przyjaciel.

TOMASZ GĘSINA

UNIwersytet w Białymstoku

Instytucje długiego trwania w perspektywie teorii gier

W referacie przedstawię wpływ na życie społeczne instytucji długiego trwania w perspektywie teorii gier. Dokonam analizy teorii gier opartej na szacowaniu ryzyka oraz ponoszonych kosztów i oczekiwanych wydatków / nagród. Omówię instytucje długiego trwania, opisane przez Fernanda Braudela, czyli o wysokiej stabilności systemy organizujące życie społeczne, kulturowe, emocjonalne, duchowe, ekonomiczne, obszary norm i wartości, czasami szeroko określane jako cywilizacje.

GRUPA 15 (sala 123)

PIOTR WOŹNIAK

AKADEMIA WYCHOWANIA FIZYCZNEGO W WARSZAWIE

Procesy instytucjonalizacji i profesjonalizacji parkour

Na podstawie koncepcji pracy doktorskiej zaprezentuję referat dotyczący rozwoju parkour, czyli aktywności fizycznej polegającej na pokonywaniu przeszkód w jak najprostszy i najszybszy sposób. W referacie omówię instytucjonalizację i profesjonalizację parkouru.

JAKUB PIOTROWICZ

UNIwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Freak fight jako zjawisko społeczne

W referacie zostanie udzielona próba odpowiedzi, czy freak fight to jeszcze sport, czy już patologia. Sprawdziłem, jak freak fight wypływa na zjawiska przemocy i cyberprzemocy. Przeprowadziłem badania ilościowe oraz jakościowe, których wynikami się podzielę. Ponieważ podstawowe badania miały miejsce dwa lata temu, w referacie będę także chciał pokazać, co się zmieniło w tym czasie, gdyż freak fight cały czas ewoluuje.

AGNIESZKA KALINOWSKA

AKADEMIA GÓRNICZO-HUTNICZA W KRAKOWIE

Kanon w ruchu: o społecznych oczekiwaniach wobec fizyczności w sporcie

Ciało można postrzegać na różne sposoby – jako formę estetyczną i pewien dodatek do ukrytej wewnątrz duszy człowieka, jako odrębnie funkcjonujący, niekiedy „zewnątrzny” byt czy też jako środek do osiągnięcia zamierzonych celów. W przypadku sportowców wyczynowych, a konkretniej analizowanych w tym wystąpieniu biegaczy i biegaczek długodystansowych, ciało pełni, przynajmniej na pierwszy rzut oka, właśnie taką funkcję. Jest środkiem do celu dla osiągnięcia sukcesów sportowych. Analiza jakościowa jednak przedstawia istotne kwestie związane z fizycznymi aspektami sylwetki, jak i psychologicznymi i społecznymi wymiarami własnego ciała. W pracy koncentruję się więc na przedstawieniu dylematów zawodnika, jak i odkryciu społecznie narzucanej, często niewidocznej presji. Rozstrzygam również podstawowe konflikty wartości oraz uwidaczniam różnice w postrzeganiu własnego ciała u kobiet i mężczyzn w sportach biegowych.

KONSTANCJA OBIDZIŃSKA

UNIwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie

Cosplayer – obcy czy już swój? Przemiany postaw polskiego społeczeństwa wobec cosplayerów

W referacie omawiam przemiany postaw polskiego społeczeństwa wobec społeczności cosplayerów. Przedstawiam historyczne z lat 90. XX wieku oraz wczesnych lat 2000 przypadki stygmatyzacji społecznej osób zaangażowanych w aktywność costume play oraz stawiam pytanie: czy cosplay nadal stanowi piętno społeczne, przez które cosplayer jest postrzegany jako „obcy”? Przedstawiam też współczesne postawy polskiego społeczeństwa wobec cosplayerów (na przykładzie dyskursu prowadzonego w mediach społecznościowych) oraz wypowiedzi cosplayerek i cosplayerów dotyczących reakcji otoczenia społecznego na ich aktywność (na przykładzie autor-skich badań – wywiadów IDI).

GRUPA 16 (sala 232)

TAMAR KALICHAVA

INSTYTUT FILOZOFII I SOCJOLOGII PAN

Digital Ethnography in Migration Research: Methodological and Ethical Challenges

In this presentation, I examine the methodological and ethical challenges of using digital ethnography in migration research, drawing on the case of my research project, 'Parenting and Maintaining Familyhood Using Digital Technologies: Georgian Migrant Parents' Transnational Family Life in Poland'.

The presentation includes an overview of my ongoing research. I reflect on methodological design, ethics, and positionality, as well as the good practices of utilizing digital ethnography in migration studies.

Ultimately, my goal is to enrich migration studies by illustrating how digital ethnography can reveal the complex realities of transnational familyhood/parenthood while highlighting the ethical obligations involved in studying intimate, digitalized experiences.

LIUBOU ALADZYEVA

UNIwersytet Warszawski

Civil society in exile. The case of Belarusian NGOs in Warsaw

W wystąpieniu koncentruję się na roli białoruskich organizacji pozarządowych w Warszawie w procesach adaptacji i integracji migrantów i migrantek oraz w zachowaniu tożsamości kulturowej na emigracji. W zaprezentowanych wynikach badania została dokonana analiza zdolności tych organizacji do adaptacji i innowacji mimo licznych wyzwań organizacyjnych i finansowych.

ZAINAB TAQADDUSI, AN SKIBA-FILIKS

UNIwersytet Warszawski

Social Trust between Afghans and Polish Supporters

Some social groups are more vulnerable when it comes to social integration and access to social support, and refugees are one of these groups. Afghan refugees in Poland face many challenges, such as legal insecurity, cultural differences, language barriers, and lack of knowledge about support systems. At the same time, they often show resilience and use active strategies to adapt socially.

One important part of the refugee experience is the development of social trust between Afghan refugees and Polish supporters. This trust is not fixed; it is a complex and dynamic process shaped by structural inequalities, power relations, and mutual dependence. It goes beyond simple ideas of humanitarian help and includes emotional, moral, and strategic dimensions.

This study uses qualitative data from (24) in-depth semi-structured interviews with Afghan refugees and Polish supporters to explore their stories and experiences of social trust. The theoretical framework of the presentation will be based on the Giddens' concept of trust, which also shows the importance of agency.

The article describes the challenges of social trust between Afghan refugees and Polish supporters and shows how trust is influenced by factors such as unequal access to resources and information, mutual expectations, feelings of gratitude, fear of losing support, and ethical boundaries of care. The findings also explore the emotional and narrative ways in which trust and distrust are expressed.

By highlighting the complexity and challenges of support relationships, this study invites us to rethink the boundaries of trust, help, and solidarity in the context of refugee experiences.

MAŁGORZATA ODOLCZYK

UNIwersytet Warszawski

Addressing gender-specific needs. The governance of integration of refugee women in Warsaw

The nexus between immigrant integration and gender has primarily been studied in the context of Western European countries with a long tradition of migration. However, there is a clear gap in research on the integration of immigrant women in the context of CEE. Using a case of discourse around and implementation of immigrant integration policies as they include/exclude gender-sensitive content in the capital city of Poland, this analysis shifts the perspective to the localised CEE context and bridges the theoretical and empirical gaps. The study developed in two stages, first included policy analysis of 9 governmental documents or directives related to immigrant integration; the second included fieldwork consisting of 12 in-depth interviews with representatives of NGOs, employees of local administration and migration scholars, conducted between May and August 2024. The results indicate that the gender-specific needs of refugee women are mainly addressed through NGO-run programmes, as opposed to the public administration programmes, which favour the mainstreaming approach. Unlike in the Western European discourse, gender is used to distinguish deserving from non-deserving refugees, but not as a part of a national identity.

SHUBHANGI RAWAT

UNIwersytet Warszawski

Child Sexual Violence in Sacred Prostitution: Explorative Research in the Devadasi System

The research focuses on exploring the combination of social, cultural and economic factors present for devadasi practice persistence and researching the self-image, biographical trends and coping mechanisms of devadasi in relation to the attitude towards children in Indian society. In India, a devadasi refers to a woman dedicated to God/ Goddess who is not entitled to marry but remains in a non-conjugal relationship for reproduction and economic survival. Scholarly literature has explored the system through various sociological and anthropological lenses, but never addressed the topic through the idea of how children, especially females, are sexually abused in a structured format of caste, tradition, religion and culture.

MARIA JERZYK

MASARYK UNIVERSITY

Sejmflix and chill? Polish political meme creators and the reception of politics among 18–25-Year-Olds

W wystąpieniu zostaną zaprezentowane wyniki badań jakościowych młodych dorosłych w wieku 18–25 lat – twórców memów politycznych w Polsce. Badania koncentrowały się na okresie intensyfikacji zainteresowania polityką związaną z wyborami parlamentarnymi w 2023 r. oraz na zjawisku określanym jako „Sejmflix”, czyli popkulturowym sposobie odbioru debaty parlamentarnej w mediach społecznościowych. W rozmowach z twórcami analizowane były postrzegane zmiany w sposobach angażowania się młodych osób w politykę, specyfika tej grupy wiekowej oraz narracje dotyczące obywatelskiego „przebudzenia”. Szczególną uwagę poświęcono pytaniu, czy obserwowane w 2023 r. wzrosty zainteresowania polityką miały charakter chwilowy, czy też doprowadziły do trwałszych zmian w relacji młodych dorosłych z polityką i sferą publiczną.

STANISŁAW MAZUR

UNIWERSYTET WARSZAWSKI

Does Distance Matter? Polling-Station Accessibility and Electoral Participation in Rural and Urban Poland

This paper examines how changes in the spatial accessibility of electoral infrastructure affect democratic participation across rural areas. Focusing on the 2023 parliamentary elections in Poland, the study assesses whether an increase in the number of polling stations in rural areas, introduced as part of government-led nationwide administrative reform, translated into higher voter turnout at the municipal level in rural areas and whether such reform could be politically biased.

Drawing on panel data for Polish municipalities covering the 2015, 2019 and 2023 elections, the analysis employs a difference-in-differences design with municipality and year fixed effects. Treatment is defined as an increase in the number of unique polling stations between elections. The design allows for isolating the impact of reduced physical distance and improved accessibility to polling places, understood as a component of local social infrastructure and a key determinant of participation costs.

The paper situates electoral accessibility within broader debates on socio-spatial inequalities and rural marginalisation. In sparsely populated and peripheral municipalities, physical distance to public institutions constitutes a non-trivial barrier to participation, particularly for voters at the margin of electoral engagement. The results indicate that changes in polling-station availability are associated with changes in turnout, with heterogeneous effects across rural and urban contexts.

By conceptualising polling stations as place-based democratic infrastructure, the study contributes to interdisciplinary discussions on rural electoral participation, voting accessibility, and the capacity of public policy to mitigate spatial inequalities in democratic participation. More broadly, it highlights how seemingly technical administrative reforms can have territorially differentiated consequences for electoral turnout, leading to a potential political bias.

GRUPA 17 (sala 123)

ALEX FILIPIAK

INSTYTUT FILOZOFII I SOCJOLOGII PAN

Autoetnografia: zalety i wady bycia swoim własnym uczestnikiem badań

Wystąpienie będzie miało na celu wyjaśnienie pojęcia autoetnografii jako metody badawczej, używanej indywidualnie lub w połączeniu z innymi metodami. Czerpiąc z własnych doświadczeń dokumentowania przeżyć i refleksji jako aktywistyczne Abortion Network Amsterdam podczas pracy terenowej, chcę przedstawić wnioski, jakie wyciągnęłam podczas używania tej metody oraz wyjaśnić zainteresowanym zalety i wady tak zaangażowanej etnografii. Zostanie wytłumaczone, czym jest autoetnografia. Carolyn Ellis definiuje ją jako podejście do badań i opisanie systematycznej analizy (grafia) osobistych doświadczeń (auto), aby zrozumieć doświadczenie kulturowe (etno). W dalszej części referatu przedstawię różne rodzaje autoetnografii (jak na przykład etnografię narracyjną, layered accounts, interaktywne wywiady lub współtworzone narracje), wyjaśniając, dlaczego i w jaki sposób użyłam tej metody, jak wpłynęło to na moje badania terenowe oraz, w późniejszym etapie, analizę danych. Kończąc, rozwinę kwestie krytyki tej metody badawczej a także jak wspomniane problemy mogą być, przynajmniej częściowo, minimalizowane. Odniosę się także do kwestii teoretycznego i analitycznego rygoru, problemów z jakością i ilością badań terenowych, pozycjonalność i stronniczość badacza.

MIRANDA ZARZYCKA

UNIWERSYTET WARSZAWSKI

Spacer jako metoda badawcza. Potencjał i ograniczenia wywiadów mobilnych

W referacie podsumowuję refleksję metodologiczną z dwóch badań Warszawy – queerowej oraz opowiadanej przez osoby artystyczne z doświadczeniem migracji. Oba zostały zrealizowane z wykorzystaniem techniki

badawczej zwanej wywiadem podążającym (go-along interview). W referacie zestawiam wnioski z obu badań i omawiam potencjał – poznawczy, relacyjny, etyczny oraz performatywny – spacerów badawczych, skupiając się na wymiarze mobilno-wizualnym. Ten wymiar stawia badacza/kę w obliczu wielu wyzwań na różnych etapach procesu badawczego; zaprezentuję te, z którymi się mierzyłam i zaproponuję wybrane podejścia do ich rozwiązania.

KATARZYNA CIEMIĘGA

UNIWERSYTET WARSZAWSKI

Jak badać grupy wykluczone? Konkursy pamiętnikarskie w Polsce międzywojennej i współczesnej

Referat będzie wprowadzeniem i zarysem refleksji na temat tradycji konkursów pamiętnikarskich i metody biograficznej w socjologii. W swoim wystąpieniu skupię się przede wszystkim na konkursach organizowanych w 20-lecie międzywojennym oraz w ostatnich latach. Przedmiotem mojego referatu są warunki bytowe i wyobrażenia na ich temat przedstawicieli grup wykluczonych. Spróbuję odpowiedzieć na następujące pytania: Jakie były okoliczności ogłoszenia konkursów? Jakie grupy na przestrzeni lat były ich adresatami? Co i w jaki sposób badano za pomocą pamiętników? Co jest przewagą metody pamiętnikarskiej?

ANNA FIRGOLSKA

INSYTYTUT FILOZOFII I SOCJOLOGII PAN

Analiza mediów specjalistycznych jako metoda badania konfliktów w obszarze polityki środowiskowej

Wystąpienie poświęcone jest analizie prasy specjalistycznej jako narzędziu badania konfliktów środowiskowych ze szczególnym uwzględnieniem konfliktów leśnych. Dotychczasowe badania w tym obszarze opierały się głównie na analizach mediów informacyjnych, co sprzyja koncentracji na konfliktach najbardziej widocznych oraz na aktorach dominujących w debacie publicznej. W referacie pokazuję, że prasa specjalistyczna może stanowić istotne uzupełnienie tych podejść, umożliwiając bardziej systematyczną identyfikację konfliktów, uchwycenie ich długofalowej dynamiki oraz zwiększenie widoczności aktorów i narracji marginalizowanych w mediach głównego nurtu. Na przykładzie analizy polskich czasopism specjalistycznych omówione zostaną możliwości, ograniczenia i implikacje metodologiczne tego podejścia dla badań nad konfliktami środowiskowymi w odniesieniu do modelu koalicji rzeczniczych (Advocacy Coalition Framework).

OLGA KORCZYŃSKA

UNIWERSYTET ŁÓDZKI

Badania dla instytucji polityki społecznej w Polsce – wybrane wyzwania metodologiczne i etyczne

W referacie podejmę problemy badań dotyczących wykluczenia społecznego realizowanych na potrzeby instytucji polityki społecznej w Polsce. Metodologia i przebieg procesu badawczego prowadzonego z udziałem jednostek badawczych wspomnianych instytucji – zleceniodawców projektów tego typu oraz realizatorów – firm komercyjnych oraz indywidualnych badaczy i badaczek, stanowi główny obszar zainteresowań w ramach przygotowywanej przeze mnie pracy doktorskiej. Celem referatu jest przedstawienie doświadczeń i refleksji dotyczących wyzwań metodologicznych oraz etycznych wynikających z dotychczas przeprowadzonych przeze mnie prac badawczych.

JAKUB BANKOWICZ

AKADEMIA GÓRNICZO-HUTNICZA IM. STANISŁAWA STASZICA W KRAKOWIE

Świat społeczny dzisiejszego rękodziela – przygotowanie do prowadzenia badań wśród rękodzielników krakowskich

Moją pracę magisterską chcę napisać na temat świata społecznego dzisiejszych rękodzielników. Dlatego przeprowadzę badania metodą wywiadów pogłębionych w tej grupie. Ponieważ analiz socjologicznych na ten temat jest niezwykle mało, chcę poznać ich perspektywę działania, relacje, w które wchodzi w ramach zawodu, rozumienie pojęć, transfer wiedzy i wpływ technologii w ramach założeń teorii światów społecznych oraz teorii praktyk społecznych. Jestem na etapie pracy nad kwestionariuszem wywiadu i chciałbym przedstawić mój plan i podejście do tak specyficznej grupy badawczej oraz poznać ewentualny feedback.

GRUPA 18 (sala 154)

JUSTYNA JÓZWOWICZ

UNIwersytet w Białymstoku

Sprawczości i podmiotowości kobiet religijnych w perspektywie feministycznej

Feminizm w swoim założeniu ma walkę z patriarchalnym systemem i opresją wobec kobiet, których celem jest równość płci rozumiana również jako równość w możliwościach podejmowania wyborów czy działania. Poszczególne fale feminizmu były zogniskowane wokół sprawczości i podmiotowości kobiet na różnych obszarach: od praw politycznych aż do ruchu #metoo. W swoim wystąpieniu przyjrzą się perspektywie feministycznej na religię jako patriarchalny system i kobiety religijne w nim funkcjonujące: jak ta refleksja zmieniała się poprzez poszczególne fale feminizmu i co dziś wiemy o kobietach religijnych z tej perspektywy.

ZUZANNA ZOFIA LASKUS

UNIwersytet Warszawski

„Jej praca nigdy nie będzie poznana”. Ellen Waln Harrison i Alina Scholtz – komparatywna analiza kobiecej sprawczości w kształtowaniu zieleni miejskiej

W referacie porównuje biografie Ellen Waln Harrison i Aliny Scholtz, aby pokazać, jak zmieniło się kobiece zaangażowanie w kształtowanie zieleni miejskiej. Pokaże, że działalność kobiet w architekturze krajobrazu była przez długi czas postrzegana jako naturalne przedłużenie kobiecej roli opiekuńczej i estetyzacyjnej, co sprawiało, że ich praca pozostawała niewidzialna i nieformalna. Na przykładzie Harrison zostanie omówione, w jaki sposób estetyzacja przestrzeni umożliwiała kobietom ograniczony wpływ na miasto, ale nie dawała im pełnego uznania. Z kolei w przypadku Aliny Scholtz to sytuacja, kiedy następuje przejścia od nieodpłatnego, „kobiecego” upiększania do profesjonalnej i instytucjonalnie uznanej praktyki, która stała się narzędziem odbudowy miasta i aktywności obywatelskiej. W referacie wykorzystuję teorię etyki troski oraz municipal housekeeping, aby zilustrować zmianę formy kobiecej sprawczości w przestrzeni publicznej.

EMILIA KOTŁOWSKA, ZOFIA KOZŁOWSKA

UNIwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Gorąco, zbiorowo, jakościowo. Jak badano Ogólnopolski Strajk Kobiet?

Referat jest wynikiem pierwszego etapu badania „Czy Strajk Kobiet miał znaczenie? Protesty przeciwko ograniczeniu praw reprodukcyjnych z 2020 roku jako wydarzenie formatywne dla światopoglądu młodych kobiet”. Przedstawimy w nim metaanalizę artykułów naukowych dostępnych w otwartych repozytoriach cyfrowych oraz bazach bibliograficznych, których wspólnym mianownikiem jest problematyka Ogólnopolskiego Strajku Kobiet. Analiza zebranych tekstów pokazała, że charakteryzowały się one: „gorącością” – większość artykułów została opublikowana w latach 2020 – 2023, świadczy to o silnym zaangażowaniu środowiska naukowego w sytuację polityczną, ale skutkuje brakiem spojrzenia w perspektywie; naciskiem na mobilizacyjno-zbiorowy charakter protestów w ujęciu usieciwionych ruchów społecznych; wykorzystaniem badań jakościowych jako głównej metody, będącej również odpowiedzią na ograniczenia metodologiczne (brak możliwości szybkiej realizacji). Dystans pięciu lat pozwolił na identyfikację istotnych luk badawczych, przejawiających się w pominięciu formatywnego charakteru oraz braku osadzenia analizy w centrum doświadczenia jednostki w kontekście jej dynamiki biograficznej.

MARTA KRASIŃSKA

UNIwersytet Łódzki

Normy społeczne dotyczące ciała tancerzy baletowych – mechanizmy przemocy w procesie kształcenia

Referat jest prezentacją wyników badania, którego celem jest eksploracja norm społecznych dotyczących ciała, ich wpływu na jego postrzeganie oraz praktyki z nim związane. Przedmiotem badania były doświadczenia tancerzy z okresu kształcenia, a same wyniki opierają się na badaniach jakościowych – na analizie wywiadów swobodnych z absolwentami i absolwentkami szkół baletowych w Polsce, uzupełnionych o dane zastane. Wnioski odzwierciedlają świat społeczny baletu, normy obowiązujące w nim oraz procesy, jakie w związku z nimi zachodzą. Na podstawie wyników badania można wykazać istotną rolę, jaką w procesie kształtowania kapitału fizycznego pełnią znaczący inni. Zostało uchwycone, jak procesy społeczne wpływają na praktyki cielesne tancerzy i sposób, w jaki postrzegają oni ciało. Poruszony zostaje problem przemocy fizycznej i psychicznej, jakiej doświadczają uczennice i uczniowie szkół baletowych w sytuacji kształtowania pożądanego wyglądu ciała.

KAROLINA KIEROŃSKA-OLSZEWSKA

AKADEMIA WYCHOWANIA FIZYCZNEGO JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO W WARSZAWIE

Między ideałem kobiecości a sportową autentycznością.

Spoleczna konstrukcja kobiecości w tańcu towarzyskim i łyżwiarstwie synchronicznym

Dotychczasowa literatura wskazuje, że zawodniczki, szczególnie w sporcie wyczynowym, często postrzegane są jako odtwarzające formy kobiecości niezgodne z normami społeczno-kulturowymi. W niniejszym badaniu odwołują się do hegemonicznej kobiecości w dyscyplinach związanych ze stereotypowymi atrybutami kobiecości, wykorzystując koncepcje Schippers oraz Hamilton i in.

Celem badania jest analiza czynników kształtujących kobiecość reprezentantek Polski w łyżwiarstwie synchronicznym i tańcu towarzyskim oraz eksploracja procesu doświadczania hegemonicznej kobiecości. Przeprowadzono 12 częściowo ustrukturalizowanych wywiadów pogłębionych. Respondentki podkreślały nacisk środowiska sportowego na odtwarzanie idealnej kobiecości i wzmacnianie tradycyjnych wzorców heteronormatywnych, zgodnie z koncepcją hegemonicznej kobiecości i Shippers. Zarówno tancerki, jak i łyżwiarki były „instruowane” do przyjmowania kobiecych ról, a jednocześnie same doświadczały takiej kobiecości w sporcie, traktując ją jako normę, co wskazuje na wąskie granice społecznie akceptowanej kobiecości.

KACPER SOLECKI

UNIWERSYTET WARSZAWSKI

„Gazety piszą dziś o paniach, które zagryzły drugie panie”. Wielkomięjskie feministki, zwykłe kobiety i zrutyinizowane narracje pierwszej dekady XXI wieku

Tematem wystąpienia jest analiza zrutyinizowanej narracji o konflikcie „wielkomięjskich feministek” i „zwykłych kobiet”, która służy wyjaśnieniu przyczyn nieudanego sojuszu między ruchem feministycznym a ruchem samodzielnymi matek sprzeciwiających się likwidacji funduszu alimentacyjnego (2002–2008). Proponuję odczytać tę opowieść nie jako neutralną diagnozę ograniczeń polityki feministycznej w pierwszej dekadzie lat 2000, ale jako narrację stabilizującą relację władzy wewnątrz ruchu feministycznego. Jak argumentuję, rama narracyjna działa w oparciu o mechanizm uniwersalizacji głosów feministek walczących o instytucjonalizację polityki równościowej w rządzie SLD i marginalizujących polityczne doświadczenie środowisk anarchofeministycznych.

Wnioski z analizy medialnych reakcji feministycznych NGOś, anarchofeministek oraz polityczek feministycznych związanych z rządem SLD pozwalają uchwycić napięcia organizujące pole polityki feministycznej, w której przedmiotem sporu jest tożsamość feministyczna, strategia wdrażania zmiany oraz rozumienie politycznej solidarności.

GRUPA 19 (sala 268)

ZOFIA EKIERT, ZOFIA KWIATKOWSKA

UNIWERSYTET SWPS

Miłość bez tytułów. Wpływ klasy na intymność w Pokoleniu Z

W naszym wystąpieniu przyglądamy się, jak klasa społeczna kształtuje współczesne doświadczenia miłości i intymności w Pokoleniu Z. Wychodząc od dwóch powstających prac licencjackich — jednej dotyczącej mezaliansu, drugiej stawiającej singlom zaczepne pytanie „po co mi mąż czy żona?” — zastanowimy się, jak klasowo uwarunkowane wyobrażenia o dorosłości, małżeństwie i rolach płciowych wpływają na to, czy miłość staje się wyborem, przywiłękem czy niemożliwością. Opierając się na pierwszych wnioskach z naszych badań, pokażemy, że „miłość bez tytułów” nie istnieje w próżni — jest zawsze osadzona w strukturach społecznych, które zarówno umożliwiają, jak i ograniczają intymność, także (a może szczególnie) w związkach niesformalizowanych.

EMILIA WOJTACHA, FILIP DANKIEWICZ

UNIWERSYTET WARSZAWSKI

Klasa ludowa w relacjach romantycznych. Perspektywa biograficzna

Celem wystąpienia jest analiza relacji romantycznych wśród młodych osób z klasy ludowej. W szczególności interesuje nas odpowiedź na pytania o definicję miłości badanych, jaką rolę odgrywa miłość w ich biografii, a także jak te relacje wyglądają w praktyce. Analizę przeprowadzamy na podstawie 6 wywiadów biograficznych z młodymi pracownikami fizycznymi. Zaplecem teoretycznym naszych rozważań jest myśl Pierre’a Bourdieu — w szczególności teoria pól, kapitałów i klas. Na podstawie nowszej literatury przedmiotu poszerzamy ją jednak o pojęcie kapitału miłości i pola relacji intymnych. Jednym z kluczowych wniosków jest postrzeganie klasy ludowej jako konserwatywnej obywatelki. Większość relacji budowanych przez badanych opierała się na diadzie, którą tworzyli ze swoją osobą partnerską, a nie na złożonej relacji pomiędzy dwiema rodzinami. Kolejnym argumentem na rzecz tej tezy jest swoboda, z jaką podchodzili do zamieszkiwania z osobami, z którymi byli w relacji romantycznej. Także byto to widoczne poprzez dystans, z jakim wypowiadali się o możliwości wzięcia ślubu kościelnego. Miłość romantyczna nie była rozumiana w ten sam sposób przez większość badanych. Niektórzy z nich wierzyli w miłość od pierwszego wejrzenia i istnienie drugiej „potówki” przeznaczonej danej osobie, natomiast inni podchodzili do budowania relacji kierując się potocznie rozumianą racjonalnością oraz podkreślając potrzebę „sprawdzenia” swojego partnera.

AMELIA MANDREWICZ-KANASUGI

UNIWERSYTET KARDYNAŁA STEFANA WYSZYŃSKIEGO W WARSZAWIE

Od wspólnych wartości do kulturowych barier. Satysfakcja małżeńska w relacjach polsko-japońskich

Celem referatu jest analiza czynników wpływających na satysfakcję i spełnienie w małżeństwie wśród mieszkańców Polski oraz Japonii. Analiza porównawcza danych z European Values Survey (EVS), World Values Survey (WVS) oraz badań IPSOS wskazuje na istotne różnice i podobieństwa kulturowe. Podczas gdy społeczeństwo japońskie charakteryzuje się orientacją długoterminową i wysokim poziomem „męskości”, Polskę cechuje orientacja krótkoterminowa i umiarkowany poziom tego wymiaru. Mimo tych odmienności, respondenci w obu krajach podobnie definiują fundamenty sukcesu małżeńskiego: wierność, szacunek oraz stabilność materialną (warunki mieszkaniowe i dochód). Wyraźne różnice pojawiają się w sferze „miękkiej”. Polacy wyżej cenią wspólną wiarę, podział obowiązków i otwartą komunikację, natomiast w Japonii bliskość częściej wyrażana jest w sposób zrytualizowany i pośredni. W kontekście par mieszanych w referacie poruszono kwestię barier językowych oraz strategii kompromisowych w sytuacjach konfliktowych. O ile uwarunkowania ekonomiczne są postrzegane podobnie, o tyle różnice w podejściu do intymności, religii i ról płciowych stanowią istotne wyzwanie, co uzasadnia potrzebę dalszych badań jakościowych i biograficznych.

SYLWIA JANKOWSKA

UNIWERSYTET WARSZAWSKI

Doświadczenia międzykulturowe a preferencje dotyczące związków romantycznych. Badanie polskich migrantek korzystających z internetowych platform randkowych w Wielkiej Brytanii

W referacie zostaną zamieszczone informacje dotyczące Polek mieszkających w Wielkiej Brytanii. Opowiem, dlaczego jedne migrantki mieszkające w „super wielonarodowym” środowisku decydują się na romantyczne związki międzykulturowe, a inne poszukują związków z partnerem z tego samego kręgu kulturowego, posługując się aplikacjami randkowymi lub platformami online.

KATARZYNA PIOTROWSKA

UNIWERSYTET KARDYNAŁA STEFANA WYSZYŃSKIEGO W WARSZAWIE

Dzietność jako wyzwanie społeczne w Polsce i Europie

Referat dotyczy problematyki dzietności w Polsce w perspektywie porównawczej z krajami Europy. Prezentacja będzie oparta na analizie danych zastanych pochodzących z oficjalnych statystyk demograficznych oraz opracowań naukowych. Pierwsza część prezentacji zostanie poświęcona analizie wskaźnika dzietności w Polsce oraz w innych krajach Europy oraz krótkiej charakterystyce jego zmian na przestrzeni ostatnich lat. Następnie zostaną omówione czynniki warunkujące decyzje prokreacyjne oraz najważniejsze bariery wzrostu dzietności w Polsce. W dalszej części przedstawione zostaną programy polityki pronatalistycznej realizowane w Polsce i w wybranych krajach Europy.

KAILI DEMBEK

UNIWERSYTET MIKOŁAJA KOPERNIKA W TORUNIU

Praktyki rodzicielskie wobec technologii cyfrowych w warunkach anomii cyfrowej. Wstępne wyniki badań jakościowych

Referat ma charakter teoretyczno-empiryczny i prezentuje w nim wstępne wyniki badań jakościowych opartych na indywidualnych wywiadach pogłębionych (IDI), przeprowadzonych z rodzicami dzieci uczęszczających do szkoły podstawowej. Celem wystąpienia jest analiza praktyk rodzicielskich związanych z korzystaniem z technologii cyfrowych w perspektywie teorii praktyk oraz zaproponowanie pojęć analitycznych pozwalających opisać doświadczenia rodziców funkcjonujących w warunkach cyfrowej niepewności normatywnej. Istotnym wątkiem analizy jest doświadczenie zmęczenia rodziców związanego z egzekwowaniem zasad korzystania z technologii cyfrowych. Wstępne wyniki badań wskazują na rozbieżności między deklarowanymi regułami a praktykami dnia codziennego, co interpretowane jest jako efekt kruchości praktyk regulacyjnych funkcjonujących w warunkach anomii cyfrowej. Referat kończy refleksją nad użytecznością połączenia teorii praktyk i teorii anomii w analizie współczesnego rodzicielstwa oraz nad potencjałem zaproponowanych kategorii analitycznych dla dalszych badań empirycznych.

JONA WRÓBLEWSKA

UNIWERSYTET SWPS

Nieobecność rodzica a tendencje przestępcze (analiza zależności na podstawie doświadczeń i zachowań z okresu dzieciństwa)

W referacie przedstawiono zależności między nieobecnością jednego z rodziców w dzieciństwie a tendencją do popełniania przestępstw w dorosłym życiu. Badanie ma charakter ilościowy (PAPI) i realizowane było wśród osób skazanych w zakładach karnych. Analizie podlegają m.in. struktura rodziny badanych, płęć nieobecnego rodzica, moment pojawienia się zachowań problemowych oraz motywy przestępstw. Uzupełnieniem projektu będzie badanie jakościowe, którego celem jest pogłębienie rozumienia doświadczeń osób dorastających bez jednego z rodziców.

GRUPA 20 (sala 161)

ALEKSANDRA CIOŁKO

UNIwersytet w Białymstoku

Między strukturą a sprawczością. Prokrastynacja w świetle koncepcji refleksyjności Margaret Archer

W referacie przedstawiono analizę prokrastynacji z perspektywy łączącej ujęcie psychologiczne z socjologiczną koncepcją refleksyjności Margaret Archer. Na podstawie badań jakościowych przeprowadzonych wśród licealistów przygotowujących się do egzaminu maturalnego pokazując, w jaki sposób doświadczenie prokrastynacji osadzone jest nie tylko w cechach indywidualnych, lecz także w kontekście strukturalnym i kulturowym.

ANETA RUMAK

UNIwersytet Rzeszowski

Edukacja wsparta na emocjach. System Rudolfa Steinera jako szansa i jako wyzwanie dla współczesnych społeczeństw

W wystąpieniu podejmuję temat edukacji opartej na emocjach, ze szczególnym uwzględnieniem systemu Rudolfa Steinera, twórcy pedagogiki waldorfskiej, stawiającej na harmonijny rozwój dziecka przez integrację sfery emocjonalnej, poznawczej i społecznej oraz kładącej nacisk na indywidualne tempo uczenia się, kreatywność i rozwój empatii. Analizowane są zarówno potencjalne szanse, takie jak rozwój inteligencji emocjonalnej i motywacji uczniów, jak i zagrożenia, np. trudności w dostosowaniu się do standardowych wymogów systemu edukacji publicznej. W ujęciu socjologicznym omawiana jest również rola emocji w procesach wychowawczych oraz konsekwencje społeczne popularyzacji edukacji waldorfskiej w dobie pluralizmu wartości. Podsumowanie wystąpienia będzie miało charakter prowokacyjny i kończyło się pytaniem: czy system oparty na emocjach wychowa jednostki bardziej empatyczne, czy raczej pokolenie, które będzie emocjonalnie nieprzystosowane do realiów rywalizacji społecznej?

JAKUB BIDAS

UNIwersytet Jagielloński

Jak tworzy się nowych harcerzy? Internalizacja praktyk w toku działania instytucji quasi-totalnej na przykładzie szczebu harcerskiego ZHP

W referacie podjęty został temat (re)produkcji praktyk i dyspozycji harcerzy i harcerek poprzez odpowiednie działania pedagogiczne, wzmacniane przez środowisko w czasie harcerskiego obozu letniego. Celem referatu jest odczytanie ukrytych (i nieukrytych) sposobów internalizacji praktyk i schematów poprzez działanie kadry oraz uchwycenie mechanizmów organizacji codzienności obozowej (czyli sposobów, w jakie zagęszczone praktyki, rytuały i hierarchie ról sprzyjają internalizacji), które wspólnie tworzą odpowiednie dyspozycje i normy działania (habitus), znacząco wpływające na późniejsze zachowanie harcerzy i harcerek, nawet poza tym środowiskiem. Dane empiryczne pochodzą z wywiadów przeprowadzonych z kadrą oraz obserwacji prowadzonych w sierpniu 2025 r. Autor w badaniach odwołuje się do koncepcji instytucji totalnych Ervinga Goffmana oraz habitusu Pierre'a Bourdieu, proponując komplikację dwóch teorii w celu bogatszego ujęcia zjawiska. Wyniki wskazują, że warunki obozu letniego wpisują się w niektóre kategorie instytucji totalnej, tym samym wzmacniając efekt działania pedagogicznej kadry.

ALEKSANDRA SZCZYGIEL

UNIwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Youthwshing – autentyczne zaangażowanie czy pozorne wsparcie?

Podczas wystąpienia zostanie przedstawiona analiza ewolucji roli młodych ludzi w sferze publicznej – od walki o podmiotowość i wprowadzenia do mainstreamu postulatów klimatycznych czy społecznych, po zagrożenie „youthwashingiem”. Zjawisko to, oparte na tokenizacji Pokolenia Z, polega na instrumentalnym wykorzystywaniu wizerunku młodzieży bez dawania jej realnego wpływu na decyzje. Celem jest wskazanie, że autentyczność i partnerstwo to jedyne skuteczne metody budowania relacji w dobie wysokiej świadomości cyfrowej młodych. Wnioski pochodzą z eksperymentalnych badań mieszanych – analizy dostępnej literatury, wywiadów pogłębiowych z młodymi osobami oraz badań focusowych z elementami facylitacji world cafe z decydentami.

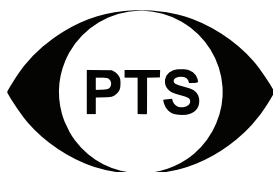
KAMILA SŁAWSKA

UNIwersytet Warszawski

Ścieżki edukacyjne kobiet w spektrum autyzmu zdiagnozowanych w dorosłości – analiza w kontekście polskiego systemu edukacji

Referat poświęcony jest ścieżkom edukacyjnym kobiet w spektrum autyzmu zdiagnozowanych w wieku dorosłym. Wystąpienie bazuje na wynikach autorskiego badania jakościowego i przedstawia wyodrębnioną na jego podstawie typologię ścieżek edukacyjnych a także czynniki wpływające na ich kształtowanie, takie jak relacje rówieśnicze, potrzeby sensoryczne, wsparcie najbliższych, kapitał ekonomiczny rodziny czy miejsce zamieszkania. Całość osadzona jest w dziedzinach socjologii edukacji i socjologii niepełnosprawności, a główną ramą teoretyczną jest teoria późnej nowoczesności, umożliwiającą interpretację indywidualnych biografii edukacyjnych w kontekście współczesnych przemian społecznych.

ORGANIZATOR

POLSKIE TOWARZYSTWO SOCJOLOGICZNE

ODDZIAŁ WARSZAWSKI

KONTAKT I INFORMACJE

PRZEWODNICZĄCY KOMITETU ORGANIZACYJNEGO:
Grzegorz Catek | g.catek@uw.edu.pl

**Projekt finansowany ze środków budżetu państwa,
przyznanych przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego
w ramach Programu Wektory Nauki.**

**Minister Nauki
i Szkolnictwa Wyższego**

